Den uforbederlige bibliotekar

Niels Jensen

Skanning / foto af tekst.

https://uforbederlig.dk

Udarbejdet af Niels Jensen

Den nye

Almanak

for det Aar efter Kristi Fødsel

1898,

beregnet til Kjøbenhavns Observatorium,

af

C. F. Pechüle.

TILLADT AF

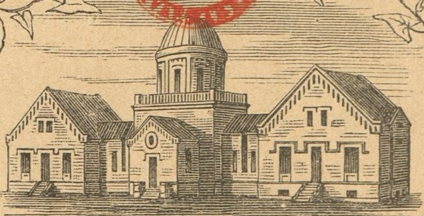

Kjøbenhavn.

N. C. Roms Forlagsforretning.

N. C. Roms Bog- og Stentrykkeri. Kjøbenhavn.

o. s. v. **Treia** 4 Maj K. **Tønder** hver Fred. f. 25 Febr. t. 27 Mai og f. 1 Juli t. 16 Dec. samt 7 Jan. 4 Aug., 6 og 22 Sept. K; 1 Junj Uld; 29 Sept. Humle. **Tønning** hver Onsd. f. 29 Juni t. 9 Nov., 19 Aug., 8 Sept., 17, 24, 31 Okt. og 7 Nov. K.

Holsten.

Altona hver Mand., Onsd. og Fred. K. **Barmstedt** 28 Marts, 8 Juni, 15 Aug. og 31 Okt. H K. **Elmshorn** 30 Sept. H; 1 Nov. K. **Heide** 15 Febr. H; 26 April K; 5 Juli (2) H, 6 Juli (2) Korn; 24 Sept. K; 29 Dec. H. **Itzehoe** 10 Marts og 1 Sept. H, 16 April, 7 Sept. og 28 Okt. K. **Kiel** 2 Marts, 6 Juli og 12 Okt. H; 26 April og hver Torsd. f. 21 Juli t. 10 Nov. K. **Neumünster** 28 April, 19 Aug. og 20 Okt. H K. **Neustadt** 26 Sept. H K.

Et Sendebrev til Ungdommen.

Kære Læser!

Har du nogensinde tænkt over, hvad du kan bruge din Fritid til?

Du mener, at man skal more sig i Fritiden. Ja vel, det vil jeg ogsaa raade dig til. Men hvori bestaar nu din Morskab? Synes du, det er morsomt at gaa og drive op og ned ad Gaden, drikke en Bajer eller to, spille Kort til langt ud paa Natten eller gaa paa Gadesjov om Aftenen?

En lille Tur for at trække frisk Luft før eller efter Dagsarbejdet og en gemytlig Samtale med andre Mennesker om Dagens Begivenheder, det holder jeg ogsaa af; men det andet er jeg ikke med til.

Du har jo en god Forstand, lad os da bruge den lidt.

En Bajer om Dagen gør sikkert ingen Skade; men det bitre Stof, der er deri, gør dig mere tørstig, du maa have en til og en til, eller en Toddy eller to eller tre — indtil du gaar hjem med en ordenlig Kæfert.

Saa har du ødelagt tre Ting:

1. dine Penge,
2. din Tid,
3. din Sundhed.

Ligesaa gaar det med Kortspillet og Gadesjovet. Hver sin Lyst for sine Penge, vil du sige.

Ja, men saa er det en daarlig Lyst, du maa se at faa andre Lyster og bedre Interesser; thi disse Lyster ere ikke lystelige. Du ødelægger langsomt dig selv; saa skal du vel til at sluge Livseliksir eller gaa med Voltakors for at blive rask igen; thi ingen Læge vil paatage sig at kurere dig, naar du stadig fortsætter med Ødelæggelsen.

Nej, saa maa du hellere sørge for at lægge dig efter sundere og nyttigere Lyster, som du kan have Udbytte af.

Det er Lysten, der driver Værket. Du maa da endelig sørge for at have en god Lyst eller Drivkraft, for at Værket ikke skal gaa istaa; og den Slags har vi nok af, f. Eks. Husflid.

Man skal da ikke arbejde, naar man er fri, mener du. Jo, det mener jeg netop. Hør nu: Hvile er kun Afveksling af Arbejde, man kan hvile sig ved at skifte Arbejde. Legemet arbejder ligefra Fødselen til Døden. Selv om Natten arbejder Hjertet og Lungerne. Om Dagen arbejder Musklerne; men kun nogle af disse bruges ad Gangen. Naar de have virket en Tid, blive de trætte; man kan saa lade dem hvile, mens man arbejder med andre Muskler, som ikke have været i Brug den Dag. Har du aldrig lagt Mærke til, at man kan ligefrem have „Fingerkløe" i de Muskler, der trænge til at komme i Brug.

Nu mener jeg, at du i din Fritid skulde bruge de Muskler, som trænge til Øvelse, til lidt Husflid.

Husfliden er meget bedre end Sybilles Livsvækker. Den kan hjælpe vor Tids Ungdom af med dens tre værste Svagheder:

1. Forlystelsessygen,
2. Kedsommeligheden,
3. Pengemangelen.

Forlystelsessygen har vi talt lidt om. Du ved godt, at mange af de Ting, der kaldes Forlystelser, efterlader Tomhed og Tunghed i Sindet, Træthed og Sygdom i Legemet.

Det kan jo være morsomt nok om Søndagen at spille Laps; men Fornøjelsen er saa blandet, især naar man de øvrige seks Dage maa gaa som en fattig Per Erik.

Andre Fornøjelser spreder Tankerne, Husfliden samler dem: om Arbejdet, om dine Maal og Hensigter. Den lærer dig at elske Arbejdet og være glad over lidt, saa du føler Tilfredshed selv i det fattigste Hjem. Men den gør dig især saa glad, fordi du ved lidt Øvelse indser, at du dog i Grunden er et ualmindelig dygtigt Menneske.

Hvorfor keder du dig? Fordi du mangler Arbejde eller noget at tænke paa. Kedsomheden er en gruelig Plage, den fører til Lediggang, ja til Livslede. Der er ikke noget ved at være levende, naar man ikke har noget at leve for. Har du ikke det, maa du se at skaffe dig det. Du kan f. Eks. lave en eller anden Genstand og give den bort til et andet Menneske; han eller hun vil blive glad for den og for dig! Du faar en Ven, som vil søge at glæde dig igen. Skaf dig Venner, saa har du noget at leve for. Og har du først noget at leve for, har du altid nok at tænke paa og arbejde for, saa du glemmer at gaa og kede dig. Du bliver umaadelig glad ved hvert Husflidsarbejde, du faar færdig, at du næsten synes, det kunde være rart at beholde nogle Genstande selv.

Den tredie Sygdom er Pengemangel.

Den kan Husfliden da vist ikke hjælpe for, mener du. Jo, udmærket. Naar du sidder hjemme, og arbejder i Fritiden, gaar du jo ikke ud. Naar du ikke gaar ud, giver du jo heller ingen Penge ud. De Penge, du ikke har givet ud, har du sparet, og hvad der er sparet, det er fortjent. En Mand bliver ikke rig ved at give mange Penge ud; men ved at spare dem. Hvis du paa den Maade sparede alle de Penge, du i din Fritid ellers vilde give ud, kunde du snart blive en holden Mand. En saadan tager Folk Hatten af for; men en fattig Per Erik undgaar man saa meget som muligt. Penge regerer Verden, har du nok hørt; du skulde derfor hellere selv samle lidt sammen, end lade andre faa dem at regere med.

Men nu selve Arbejdet, Produkterne, du laver, de er ogsaa indbringende. Du kan give dem bort og vinde Venskab i Stedet. Du kan selv beholde dem og undgaar derved at købe, sparer altsaa atter Penge. Eller ogsaa kan du sælge dine Produkter og ligefrem tjene Penge.

Hvis du nu, min kære Læser! lider af nogle af disse slemme Svagheder, jeg her har omtalt, og har Lyst til at blive kureret, saa har jeg kun tilbage at vise dig, hvor Doktoren bor og Lægemidlet findes:

Husflidsskolerne rundt omkring i alle Landets Købstæder og Landsbyer holder Konsultation i de lange Vinteraftener flere Gange om Ugen.

Odil

Nyaarsdigt.

En Silkevimpel flagred for Vind,
et Skib mod Danmarks Kyst gled ind.

Hvor Bøgen sig spejled i klare Vand,
sig flokked til Møde Kvinde og Mand.

Paa Skibet hviled paa gule Straa,
en liden Dreng med Øjne blaa.

Og trindt det blinked med Guld og Staal
i Morgenrødens luende Baal.

Men over Bølgen en Røst der lød:
„Til Danmarks Lykke Kong Skjold blev fød."

„Vælg ham til Drot, du danske Folk,
han kommer som evige Guders Tolk!"

Saa lyder et Sagn fra de gamle Dage,
et straalende Minde, en underfuld Sage.

II.

De Stjerner blinke fra Himlen ned
i Midnatstimens hellige Fred.

Et Skib gaar atter mod Danmarks Kyst,
ved Aarets Skifte det kommer saa tyst.

En Genius staar paa dets høje Dæk,
med barnlige Miner og dog saa kæk.

Med smilende Blik han skuer mod Land,
derinde venter Kvinde og Mand.

Hvad fører han vel til Danmarks Kyst,
bringer for gamle Sorger han Trøst?

Læger han Hjerternes dybe Saar?
Bringer han os en Folkevaar?

En straalende Vaar og en Sommer blid,
med rige Frugter en Gyldenaarstid?

Men Englen tier — fra Jordens Egn
peger han mod de himmelske Tegn.

Derfra han kommer, derfra han bringer
de Bud, der snart over Verden klinger.

Tag mod ham med Tro og med kærligt Hjerte,
da bringer han Lykke, selv gennem Smerte.

J. J.

Anton Nielsen.

En Digter, som ej var Student,
ej akademisk dannet,
ej fostret op med Græsk og Latin,
men kun med Dansk paa Landet,

som Bonden taler det bag Plov,
som Karlen til sin Pige,
naar han i Sommeraftenstund
sin Elskov vil udsige.

Anton Nielsen
i sine bedste Manddoms=Aar.

Og Dansk ham lærte hver en Blomst,
der smykker Vaarens Enge,
og Kornets gyldne Bølgestrøm,
hen over Vang og over Vænge.

Den Lærke graa ham lærte det
med Kvad i Morgenstunden,
og Nattergalens søde Røst
i Kvæld fra Bøgelunden.

Natur og Folk for ham blev et,
og i et sanddru Billed
med friske, klare Farver han
det har for os fremstillet.

Det jævne Liv, der rører sig
i Bondens lave Stue,
han skildrede med Trofasthed
og med en Digters Lue.

Med skælmske Blink i Øjet tit
han ristede sin Rune,
mens Vemodstrækket om hans Mund
gav Dybde til hans Lune.

Og disse Billeder, han gav,
ej miste deres Farve,
men friske, som vi skue dem,
skal Slægt paa Slægt dem arve.

Paa Danmarks Vang hans Bautasten
skal kranses hver en Sommer
af Bøgens lysegrønne Gren,
af Engens spæde Blommer!

J. Johansen.

Fra Smaafolks Liv.

Af C. R.

Med Tegninger af Poul Steffensen.

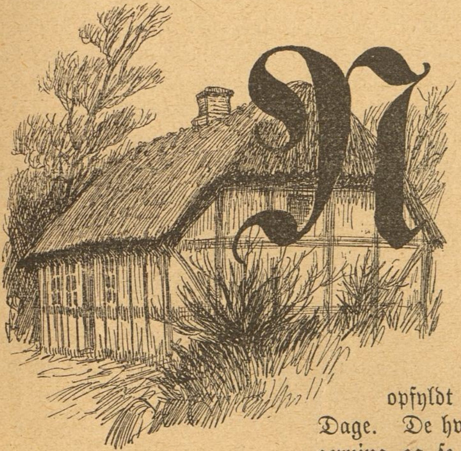

Nu har Mads og Ane det godt; de sige det selv. De ere gaaede Livet igennem med det Maal for Øje: „Giv mig ikke Armod eller Rigdom, men tildel mig mit beskikkede Brød,“ og dette Ønske se de nu paa deres Vis opfyldt i deres Alderdoms Dage. De hvile nu paa deres Livsgerning og se rolig Livets Aften og allersidste Stund i Møde. De have en god Seng og til Husbehov baade at bide og brænde; til Overflod af noget kende de ikke — og savner saaledes ikke. Og gaar man indenfor hos dem en Vinteraften, da møder os et Billede af levende Fred og stille Tilfredshed. Saa ensomt og stilfærdigt rinder Livet herinde, hver Dag ens, og vidt forskelligt fra Livet ude i den store Verden.

Drejer man Nøglen om paa Døren til venstre i Forstuen, springer Dørklinken paa den indvendige Side op med et lille Smæk. Saadan har Laasen „sagt“ i mange Aar, men som den, gaar det hele i samme tilvante Skure. For de to smaa Vindueskarme hænger et Forhæng af Sirts, en lille spinkel Petroleumslampe med en Blikskærm over hænger i en Staaltraad ned fra Loftet og kaster Lysskær hen over det sandbestrøede Murstensgulv. Ved Kakkelovnen ligger „Munter“, for Øjeblikket ikke videre munter; den lille Køter, som det gamle Par har stor Moro af, ligger i doven Døs, og i det lille Fuglebur under Loftet sidder „Pip“ fredelig paa sin Pind.

Et Bord under Vinduerne, et Par Stole af Træ og et bornholmsk Stueur uden „Hus" — saadan ser, flygtig set, Mads' og Anes Stue ud.

Trivelige og velnærede se de begge to selv ud og rent og pænt holder Ane det; hun har i sin Ungdom tjent „fine" Folk. Vel skranter Ane lidt af og til; „det er „Floensen", hun bliver ved saa smaat at staa i Kroppen og er ikke nem at slippe, for Smedens Maren kan heller ikke blive af med sin," mener hun selv. Og vil nogen spørge til Mads's Helbred, saa plejer han sædvanlig i al Godmodighed uden Klage at svare med den Bemærkning: „Den gamle Alder er en Skælm," og gaar han videre i Besvarelsen af dette Spørgsmaal, kan han nærmere udtrykke sig: „Naar Efteraarsstormene begynder at ruske, siger „Jegten" til, og naar Frosten lægger sig, maa jeg for det meste holde mig inde, ellers bliver Hosten slem. Og jeg er ikke saa lydhør, som jeg har været, men ellers er vi saamænd ikke indvortes syge, men Gud ske Lov raske og rørige begge to, det var Synd at sige andet, og skal vi leve vor Langalder ud, er det jo ogsaa godt nogenlunde at beholde Helsen."

Opdager man paa Væggen et lille, billigt Spejl ved Siden af et noget større og nyere, forklarer Ane, at „det har jeg saamænd altid haft, lige fra jeg første Gang rejste ud at tjene; i de Tider var der ingen, der holdt Spejl i Kammeret til deres Tjenestetyende, men vi havde heller ikke saa megen Brug for det; det var kun om Søndagen, der kunde blive Tid til at rede Haaret ud og sætte det op; de Søgnedage maatte vi gerne nøjes med at glatte det lidt foran. Nu bruger Mads mit Pigespejl, naar han balberer sig."

Lægger man dernæst Mærke til, ved Siden af et gammelt Billede af Frederik den Sjette, nogle afblegede Portrætter i tynde smaa Skillingsrammer, fortæller Ane vemodig, at det er deres Børneflok, baade dem, de ikke fik Lov at beholde, og dem, der først kom fra Haanden, og som det nu gaar godt ude mellem fremmede. Fattet siger Ane: „Vorherre har omtrent delt med os, men det skulde nu saadan være."

For Øjeblikket strikker Ane saa flittig paa sin Strømpe, at hun har tykke, mørkeblaa Mærker af Garnet hen over Fingrene, af hvilke den ene, foruden disse Indigoringe, bærer en Blyring. Ulden har hun kartet, Garnet har hun spundet og farvet, og nu lægger hun den sidste Haand paa Værket, idet hun tænker moder-

lig paa den yngste Søn, Niels, der til Foraaret „skal i Munderingen".

Mads studerer Avisen og saa skal der være Ro saa længe. I den har han en Aktie langt ude, en sidste Sjettepart, og at

Nyhederne derved mister lidt af deres Aktualitet, gør ikke stort til Sagen. Taler man med ham, mærker man, at han læser sit Blad grundigt og følger bravt med. Naar han er naaet Enden paa

Provinstidenden, forslaar han Resten af Aftenen med at ryge Tobak af sin Stumppibe. „Tiden skal jo gaa med noget," siger han. Alt foregaar med Sindighed: Messingbrillerne lægges forsigtig ned i deres Trækasse, og denne sættes til Side før Tobaksdaasen tages frem, den solide, men umagelige Træstol skubbes lidt ud fra Bordet, og med Tobakken i Skødet stoppes Piben.

Naar den er tændt, er Mads veloplagt til at modtage en tilfældig indtrædende, og Ane, der ogsaa er af snaksom Natur, ser ligeledes mildt til enhver, der korter dem en Aftentime eller to. Men ikke hver Dag har fremmede Folk Ærinde til dem. Saa maa de besørge Underholdningen selv. Først maa Mads gøre Rede for det læste. Ane var som Skolepige dygtig baade til at læse inden- og udenad, men Synet er nu svækket, og „siden Avisen blev gjort om med latinske Bogstaver, kan jeg ikke faa meget ud af den," sukker hun af og til.

Men naar de gamle kommer ind paa deres egen Livshistorie, kan det have sin Interesse at være blandt deres Tilhørere. Og saaledes førte Tilfældet mig just en saadan Aftenstund ind til disse Husfolk, og da jeg hørte, hvad Samtalen drejede sig om, bad jeg dem at fortsætte og sagde, at jeg netop saa gerne vilde høre noget fra deres Ungdoms- og Tjenestetid.

Begge ere de Børn af Indsidderfamilier, og fra Barnsben have de mellem fremmede tjent for det daglige Brød. En tjenende Drengs Kaar i fordums Tider gør ikke altid Husbonden Ære, men Mads stræber at dele Lys og Skygge lige.

„Jeg har haft det baade ondt og godt, men hverken værre eller bedre end andre ligestillede," fortæller han. „Jeg kom et Sted saa tidlig op om Morgenen, at jeg gik med halvt tillukkede Øjne og omtrent sov paa Markvejen ud til Køerne. I Efteraars-kulde og Slud gik jeg, naar jeg drev Køerne i Marken, og krøb langs med Hegnet paa Læsiden af Vejen; Tøjet var vaadt fra den ene Dag til den anden, jeg havde ikke noget at skifte med. Somme-tider fik jeg for lidt til Davre, naar jeg blev kaldt for tidligt paa, saa var jeg ikke udsovet, det var jo i Vokseaarene; saa spiste jeg Mellemmaden kort efter, og saa blev Tiden forfærdelig lang, før nogen fra Gaarden kom ud og afløste mig, medens jeg kunde gaa hjem til Middag. Men det var sjælden varm Mad, jeg saa fik, og det var saaledes aldrig andet end Levningerne fra de andres Middagsmaaltid. Om Vinteren spiste jeg ganske vist med ved Bordet, men Drengens Plads er ved den nederste Bordende, og

saa længe man tjener for Dreng maa man vente til allersidst med at sætte sin Ske i Fadet."

Her afbryder Ane sin Mand med at gentage en gammel Historie om en Tjenestedreng paa et daarligt Madsted, som sagde: „Gud ske Lov, at jeg har faaet mit Syn igen, i Dag kan jeg se Kirken gennem min Mellemmad, i Gaar kunde jeg ikke se et Gryn i Vællingen."

Jeg siger da: „Ja, men De glemmer jo, Mads, at en Hyrdedreng dog er Herre i sit eget Hus og kan flytte det, som han vil, efter Vind og Sol."

Saa oplyser Mads videre: „Nej, saadan et har jeg aldrig haft, det var der kun enkelte, der havde, et Halmhus med en Bænk i, i Marken. Jeg og mine lige vi søgte Ly og Læ ved Grøfter, Buske og Krat. Paa Herregaardene havde de altid et Vogterhus af Træ til at køre fra en Mark til en anden, men det var Røgtere, ældre Folk, der vogtede de store Kreaturflokke. Det er et farligt fint Navn, de Folk nuomstunder har faaet, dem, der passer Kreaturet."

„Hvad mener De med det, Mads?" spørger jeg.

„Jo, nærenstid de store Gaarde aventerer i Avisen, saa staar der gerne Fodermester (og det bliver meget korrekt udtalt) ovenover Stykket, eller ogsaa lyser de efter en Fodermesterlærling eller Fodermesterelev, og det forestiller jeg mig kan være en Røgterdreng, og det kalder jeg nu „Sprogets Forfinelse", det Ord kan jeg huske, han sagde selv Proppetæren, da han holdt Tale i „den ny Forening"."

„Men det var Levnedsbeskrivelsen, vi slap, og som vi skulde høre noget mere om."

Og Mads vedbliver dernæst: „Om Vinteren frøs jeg ogsaa tidt. Drengens Sengklæder var ikke af de bedste og mine egne Klæder var tidt tyndslidte; jeg husker et Par graa Bukser, de var ikke „mange" værd; men blev jeg lidt forkølet og gik og hivede lidt af, saa gik det over igen. Nu er der kommet saa mange ny Syger paa Folk, som vi slet ikke vidste af at sige i min Opvækst. Værst var det dog, naar jeg maatte rende til Nar for Karlene og somme Tider for Kvindfolkene med. Naar vi spiste Pølse, fortalte de mig, at der sad Skind paa min Næse, siden jeg spiste Pølse forrige Aar — og at jeg døde efter den — og at den, der spiste længst, levede længst — at Maanen var gjort af en grøn Ost — og at jeg kunde fange alle de Fugle, som jeg kunde strø Salt paa

Halen af; saa naar ingen saa det, sad jeg ude i Marken og skrabede Saltet af mit Fedtebrød, for at have det til Fuglefangst. Jeg var kun godt 8 Aar, da jeg første Gang blev sat ud at tjene. Naar vi slagtede og jeg var Haandlanger, spurgte de mig, om jeg nogen Sinde havde set et halvt Grisehoved med 2 Øjne. Jeg svarede da bestemt „nej“, for hvor kunde jeg forstaa, at Folkene mente, at jeg saa med mine egne 2 Øjne. Saa hittede de paa, at jeg skulde bære en Grisetaa paa Loftet i en Sæk; de puttede den og mig i Sækken, bandt den under Armene paa mig og lod mig kravle op ad Loftstigen. Den Kunst mente jeg var nem nok; jeg tænkte ikke paa, at jeg i Sækken skulde gøre det. En Gang husker jeg, at Karlene spurgte mig, om jeg kunde synge Lovisen, og da jeg ikke havde lært den, sagde jeg begribeligvis „nej“. Men saa skal jeg love, jeg fik den lært. De lagde Plejlen om min Hals og klemte til, men saa skreg jeg saadan, at Karlene ikke skulde sige, at de havde lært mig Visen forgæves. Det var næsten ligesom jeg har læst om, at Tordenskjold han sagde, da han fik det ny Navn, at han skulde dundre saadan for Fjendens Øren, at Kongen ikke skulde sige, han havde givet ham Navnet forgæves . . . Ha-he-hi! . . . Er det ikke saadan, der staar at læse?“ henkaster Mads spørgende. „De lærte mig kun Lovisen den eneste Gang, men det havde de da ogsaa Fornøjelse af. Men naar jeg maatte blive hjemme, var det dog lige godt ikke saa galt som nærenstid de sendte mig forkert i Byen. Naar jeg skulde gaa om til Naboens og hente en Møddingskraber og alt saadant Værktøj, som der ikke var til, saa sagde de der, hvor jeg kom: „Ja du maa, min Dreng,“ og saa fyldte de et Par Kampesten, en Tørv eller saadant Værk i Sækken til mig hjem. Naar de saa hjemme til vort lukkede op for det og de sagde: „Du kommer altid med din Forstand paa en Trillebør, Mads,“ saa kunde jeg forstaa, at jeg var kommen galt op at køre. Ja, det var den Gang,“ siger Mads og smiler godmodigt af Løjerne, idet han med Fingrene lægger en lille Gløð fra Kakkelovnen øverst i Træpiben, som under denne Fortælling var gaaet ud.

„Ja, saadant Sjov var der saa meget af,“ faldt Ane uopfordret ind. „Vos Piger tilkom det altid at beholde Grødgryden, og naar saa en af vos sad med den i Skødet og skrabede Skoverne af, vilde de andre gerne tigge Skover, og saa fortalte de os, at Grydeskraberen kom aldrig i Himmerig, men saa kom jeg da efter, at det var bare Grydeskeen og ikke mig, de mente. Saa længe

man maa tjene for „Lillepige“ har man det ogsaa mangen Gang kun saa som saa,“ fortsætter Ane. „Da maa man ogsaa tidt holde for og faa en lang Næse til Tak, men jeg tror nu lige godt ikke, at de har pudset mig saa tidt som Mads.“

„De vilde ikke saa let gaa i Fælden,“ bemærker jeg, og spørger: „Hvor gammel var De, da De kom ud at tjene?“

„Ja, jeg var nok ogsaa en bitte større end Mads; jeg tror nok, at jeg var lige ved 10 Aar.“

„Men kan De saa ingen andre „Historier“ fortælle?“

„Jo, vent et Øjestensblik; da jeg tjente hos Per Hansens, kommer jeg til at tænke paa, var det en Aften, vi havde Sypiger. Saa sagde de, at jeg skulde gaa ind i den anden Stue, saa kunde de sige mig, hvordan jeg havde staaet; da det var bællende mørkt, mente jeg, at det var ikke sandt. Jeg gik derind og gjorde saa mange Grinagtigheder, som jeg ikke troede, at de kunde finde ud af; men da jeg saa kom tilbage, sagde de bare, at jeg havde staaet som en Nar. Og det var den samme Aften, kommer jeg ogsaa i Tanker om, at de bad mig om at skrive, hvad de sagde (og her tager Ane et Stykke Kridt op fra Bordskuffen og skriver paa Bordet, idet hun halvt for sig selv beklager sig over, at „Fingrene ikke staar efter Skrivning“ efter de mange Aars Forløb: D. d. d. d. D. k. d. i. l. d. e. S.), saaledes skulde jeg skrive „efter Tilsigelse“, og da det var gjort, læste de andre det for mig: „Du din dovne dumme Dosmer, kan du ikke læse din egen Skrift.“ Jeg kan lige godt huske det endnu. Og det er sandt, saa skulde jeg skrive et lille i med en Prik over. Naar jeg saa skrev det, som Degnen havde lært mig de danske Bogstaver (og Ane tager igen Kridtet, gentager en lignende Undskyldning for Skriften, og skriver et saa tydeligt i, saa det for Størrelsens Skyld bedre kunde kaldes et stort end et lille), saa gjorde de andre Grin og sagde, at der skulde to Prikker over for den ene, jeg havde sat; det hørte sig jo til.“

Ane havde været en renlig og dygtig Pige og havde haft lange Tjenester, lige til hun og Mads gav sig sammen, men forsikrer hun videre, at hun saa vel som Mads heller ikke altid havde „danset paa Roser“ og ikke altid haft det godt i sine første Tjenester, saa længe hun var ung og uerfaren og skulde lære alt, hvad hun foretog sig.

„Senere har jeg saamænd haft det godt og været ved friskt

Mod," føjer hun formildende til; thi Ane er ogsaa af overbærende Natur og dvæler helst ved de lysefte Ungdomsminder.

„Ok ja," udbryder Mads fra sin Kakkelovnskrog, „der kunde fortælles saa meget fra de gamle Dage, eller jeg skulde vel snarere sige de unge Dage, det er jo den Tid, vi er kommet i Lav med i Aften; ved at sidde og tænke tilbage paa saa mange Ting, kan jeg tydelig huske, at jeg en sommerlang og solhed Dag var kommet tidlig op og var baade søvnig, sulten og træt, og jeg saa paa min Solring mange Gange, men det vilde ikke blive Middag. Saa faldt jeg i Søvn, men saa gik der en Ko løs for mig og ind paa Naboens Mark, og det skal jo allersnarest træffe; da traf det sig netop, at Naboen selv kom derud og var voldsom vred derover, saa jeg kan huske, at jeg græd saa modig og bitterlig, for det gjorde mig saa ondt, naar jeg gjorde noget forkert; det fik jeg altid at vide hjemme hos mine Forældre, at jeg ikke maatte, og at vi Børn maatte skikke os godt ude, for hjemme kunde vi ikke være. Men jeg var jo kun en lille Knægt den Gang."

„Gik du aldrig i Byen efter en Uldrøster til Kvindfolkene, Mads?" spørger Ane; „siden vi nu er ved alt dette her, for det har jeg været med til at faa Tjenestedrengen afsted efter, naar vi pillede Uld."

„Det kan jeg dog ikke erindre. Men hvordan er det, du før har fortalt om, Ane, da du tjente hos Forpagterens paa Storgaarden, at Karlene gemte Drengens Pibe."

„Ja, det er nok sandt. Vi havde en Dreng, som var saa slem til at ryge Tobak; saa gemte Karlene en Nytaarsaften hans Pibe, men bildte ham ind, at Nisserne havde taget den, fordi det var for tidlig, at han røg. Drengen troede det virkelig og gik og sørgede over Piben. Den Gang var der altid saa megen Kommers Nytaarsaften; det gik virkelig saa galt, at en Gang, medens jeg var Kokkepige, saa Karlene deres Snit og stjal formelig min Nadvergryde med Risengrød af Ilden og gemte den ude i Bryggerset, men det kom jeg da snart efter. Og en anden Gang — det var ved Majdag, den Gang Thomas Bødker gav Afgang, han skulde giftes med Marie Sofie —, da skulde de gøre den samme Dreng usynlig (han var tidt saa kæphøj), saa puttede de ham i den sidste ny Vandtønde, Thomas havde bødkret, lagde et Sold over og hældte ham en Spand Vand over Hovedet — det var nu ingen rar Narrestreg for Drengen."

„Det var jo dog ved Sommertiden," bemærker Mads, „og

der er jo altid mere Raahed og Kaadhed paa de store Steder, hvor der er saa mange samlede."

„De talte om, at Bødkeren gav Afgang; er der ikke noget videre at fortælle om det?" spørger jeg, henvendende mig til Ane.

„Ikke saadan stort. Det var altid Skikken, at Karle og Piger gav Igang og Afgang, naar de kom og naar de rejste; det var en hel Højtid. Saa sendte vi Bud efter nogle Tvebakker med Jørgen Fragtmand — ja, ham kan De vel ikke huske; den Gang var der jo ingen Bager herude. Jeg kogte gerne Kaffen, og saa gik det helt plaserlig i Folkestuen ved saadan en Lejlighed; saa gik der en Aftenstid med det, og den Gang var vi ikke vant til saa megen Fornøjelse. Vi morede os godt ved saadant et lille Kaffegilde, og det var ikke saa kostbart. . . . Se nu, Mads, nu kan Niels faa sine nye Strømper i Morgen, det er Søndag," slutter Ane, idet hun just nu lukker Strikketøjet og samler Strikkepindene i sin Haand. Efterhaanden, som hun fik dem tomme, havde hun nemlig midlertidig som fremspringende Horn anbragt dem foran i sit sparsomme Haar.

„Ja akkurat," siger Mads, „kanske Niels gi'r et lille Rend hjem i Morgen."

I det samme slog Klokken 9. Ved den Tid holder Ægteparret sig det gamle Aftenvers efterrettelig:

Nu Døren luk
og Lyset sluk,
vi hen til Sengen ile.
Og at vi saa
med Glæde maa
igen opstaa
i Morgen fra vor Hvile.

Men at deres Fortællinger kom videre om, end de selv havde været, drømte de ikke om den Nat.

Arbejdet.

(Et Eventyr genfortalt af Sv. J.)

En ung Mand befandt sig en kold Vinteraften ved Indgangen til en stor Skov, som han skulde igennem. Han gik hurtigt fremad, saa at han ikke mærkede, at jo længere han kom ind i Skoven, desto mere nærmede alle Træer og Grene sig til hverandre og desto smallere blev Vejen. Ængstelse fyldte mere og mere hans Hjerte. Han gik bestandig fremad i Haab om at komme ud af Skoven, men tættere og tættere omgaves han af høje Træer med knudret Bark og bladløse Grene, svære vredne Buske med hvasse Torne spærrede næsten den smalle Skovsti, der var belagt med skarpe Stene. Endelig sank han til Jorden overvældet af Fortvivlelse, idet Træthed og Smerte aftvang ham et klagende Skrig til Gud om Hjælp.

Han løftede Hovedet, en Mand stod foran ham, uden at han havde set eller hørt hans Komme.

„Kom med mig," sagde den Fremmede, „Vejen er lang endnu, men Gud hjælper hver den, der holder ud."

Den unge Mand saa paa ham og rakte nu ogsaa Haanden frem til ham. Men den Ubekendte nøjedes med at gaa foran ham, Skridt for Skridt, ved Hjælp af sin Stok banede han Vejen og fjernede de Grene, som forhindrede dem i at komme frem; endelig sagde den Ubekendte til den unge Mand:

„Tag de skarpe Sten op for din Fod og bær dem ud af Skoven!"

Og den unge Mand adlød; skønt han syntes han var saa træt at han næppe kunde bære sig selv.

Ved uafbrudt at bruge Staven naaede den Ubekendte, fulgt af den unge Mand, tilsidst ud af den svære og tætte Skov. Begge lagde sig nu til Hvile i en dejlig og fredelig Dal.

Saa sagde den Ubekendte til den unge Mand:

„Skoven, vi har gennemvandret, er Livets Møje og Besværlighed, glem ikke det — men gaa nu hen og se til din Byrde, som du kastede fra dig, da vi naaede gennem Skoven."

Den unge Mand gik hen og saa efter Stenene, han havde baaret paa, og se — det var bleven til Guldstykker.

„Hvem er dog du, som har hjulpet mig saa godt?" spurgte den unge Mand i den højeste Forbavselse.

„Jeg er Arbejdet," svarede den Fremmede.

Præstens Bønnebog.

Fortalt af **Lars**.

Med Tegninger af K n u d G a m b o r g.

Det var omkring ved Aaret 1850, at nu afdøde Pastor Flink tiltraadte Embedet som Sjælesørger i en af Danmarks mindre Købstæder.

Pastor Flink, der den Gang gik i sit fyrretyvende Aar, var ikke alene en Mand med et vindende, man kunde næsten sige, tiltrækkende Ydre, og en dygtig Prædikant, der ved sine ildfulde Taler forstod at røre Tilhørernes, selv tykhudede Hjerter, hvad enten det saa skete fra Prædikestolen eller fra Randen af en hensovet Medkristens Grav; men han var tillige, overfor sin Hjords fattige Faar, Godgørenheden og Hjælpsomheden i Ordets videste Betydning. At han med disse Egenskaber snart vandt sin Menigheds Agtelse og Kærlighed behøver vel ikke at bemærkes; men lige saa lidt nytter det at skjule, at den samme gode Menighed efter et halvt Aars Forløb opdagede, at der gik Rygter om, at deres Sjælehyrde, foruden sine ovennævnte Dyder, ogsaa havde en Lyde, en Svaghed, eller Fejl, hvad man nu vil kalde det. — Ligesaa flittigt som han granskede i den hellige Skrift, ligesaa meget holdt han af, naar Lejlighed gaves, at blade i den Bog, der i hine Dage gik under Benævnelsen „Jacob Holmblads Salmebog", eller paa jevnt dansk: et Spil Kort.

At ikke alle Menighedens Medlemmer syntes godt om at deres Præst, nu og da, kiggede i „Fandens Katekismus", i Stedet for Vor Herres, er indlysende, saa meget mere som der just ved den Tid var opstaaet en lille Menighed i selve Menigheden: de saakaldte „Kirketroende". Formanden, eller Overhovedet, for denne Menighed, var en Væver, som Præsten var falden i Unaade hos, fordi han havde nægtet at tage hans stokdumme, trettenaarige Søn til Konfirmationsforberedelse.

Nætter og Dage, Uger og Maaneder, grundede Væveren paa hvorledes han bedst kunde komme til at ramme Pastor Flink paa det ømme Sted og i hele Menighedens Overværelse tilføje ham en Beskæmmelse, der kunde gøre ham umulig som Sognepræst der i Byen for Fremtiden, og en skøn Nat tændtes endelig en Praas i hans grundende Hjerne.

Onsdag Aften før Paaske stampede han op til Præstegaarden, hvor hans Søsterdatter tjente som Stuepige, og han var saa heldig at træffe hende paa sit Kammer.

„Hør lille Stine," begyndte han i en indsmigrende Tone, „kunde du ikke gøre mig en lille Tjeneste?"

„Med største Fornøjelse, Morbro'r," lød Svaret.

„Ja, ser du — det er nu ikke andet end Narrestreger; men der skal jo noget til af den Slags ogsaa. — Du ved naturligvis nok, at jeg og Præsten har været lidt paa Kant, siden den Gang han bortviste min Dreng fra Konfirmationsforberedelsen, og nu kunde jeg nok have Lyst til lidt Løjer med ham, for den Spøgs Skyld."

Det Forslag syntes Pigen ikke om. Præstefolkene vare et saa flinkt Herskab, at hun umulig kunde nænne at tilføje dem den mindste Krænkelse, i nogensomhelst Retning. Med en afgørende Hovedrysten vendte hun Væveren Ryggen, og sagde uvillig:

„Nej, Morbror, den Tjeneste hverken kan eller vil jeg gøre dig."

„Du misforstaar mig, lille Stine," svarede Væveren smilende. „Det hele det drejer sig om, er kun en uskyldig Spas. Du har vel nok, af gamle Folks Fortællinger, hørt, at naar et Menneske paa en Skærtorsdag træder ind i Kirken og har — naturligvis uden at vide af det — et Kyllingeæg i Lommen, saa kan Vedkommende se om der er Hekse eller sligt Troldtøj iblandt Menigheden."

„Den Historie er for gammel, kære Morbror," bemærkede Stine smilende.

„Kan vel være, men man skal ikke forkaste alt gammelt, lige saa lidt som man tør tage alt nyt for gode Varer; og da det Hele kun er en lille Spøg det drejer sig om, saa tænker jeg at du nok er saa god at give mig en Haandsrækning?"

„Og hvori skulde den Haandsrækning bestaa?" spurgte Pigen tøvende.

„Simpelthen deri, at du viser mig, hvor Præstekjolen hænger, samt giver mig det Lommetørklæde Præsten plejer at bruge,

naar han er i Kirke; og dernæst sørger for at Tørklædet er i Lommen, naar du i Morgen, ved Kirketid, hjælper ham Kjolen paa."

Pigen rystede paa Hovedet.

„Du skal ikke gøre det for ingen Ting," forsikrede Væveren, „og for at overbevise dig om at jeg mener det ærligt med dig, saa giver jeg dig Tilladelse til, i Morgen den Dag, at bestille dig

en ny Kjole af det fine Hvergarn, jeg nylig har faaet af Væven, hos Syjomfruen nede paa Hjørnet. Du kan hilse hende og sige, at den skal være af flotteste Snit og Figur som den Præstens Frue fik.

Det gav et Sæt i Stine. En Kjole af det dejlige Hvergarn. Sligt var endnu ikke forekommet hende, selv i hendes dri-

stigste Drømme. Alle hendes Betænkeligheder vare slaaede af Marken ved dette ene Ord, og medens hun med den ene Haand aabnede Døren ud til Korridoren, gav hun med den anden Haand sin Morbroder et Vink om at følge sig.

Ved den ene Ende af Korridoren stod et stort Klædeskab, hvis Dør Pigen aabnede og pegede paa Præstekjolen, der hang i det ene Hjørne.

„Men Lommetørklædet?" hviskede Væveren.

„Er i den højre Kjolelomme," svarede Stine kort, idet hun gik tilbage til sit Kammer.

Samme Onsdag Aften kunde den lille Bys Beboere møde Væveren paa alle mulige Steder. Det gik ud af en Dør og ind af en anden, i en Fart som om begge hans Støvler vare propfulde af Naalespidser; og det varede ved indtil Vægterens monotone: „Vor Klokke er slagen tolv!" mindede ham om at det var Tid, at vende Næsen hjem og gaa i Seng.

* * *

Da Kirkeklokkerne Skærtorsdags Morgen kaldte Menigheden til Herrens Hus, saa Byens nysgerrige Individer et Særsyn, der fraperede dem i den Grad, at mangen en, ellers dygtig Husmoder, glemte at komme mere end fem Slags Grønt i Middagsgryden, i Stedet for de reglementerede „ni".

Aarsagen til de ærbare Husmødres og „velanbefalede" Kokkepigers Distraktion var den, at „Væverens Menighed", der ellers aldrig besøgte Sognekirken, ja ikke en Gang nød Nadverens Sakramente i deres egen Bys Kirke, men i en, i lang Afstand derfra liggende Kirke — strømmede op ad Gaden og bøjede om Hjørnet af Kirkestræde; og alle, uden Undtagelse, med synligt fornøjede Ansigter.

Der maa vist stikke noget under, tænkte de brave Vinduesøgere, og det samme tænkte Pastor Flink, da han fra Prædikestolen lod Blikket glide hen over de fyldte Stolestader, og opdagede at den „lille Flok" ikke havde forsmaaet at høre paa hans Prædiken i Dag.

Det var med Mildhed i Sind og Tanke at Præsten besteg Prædikestolen. Den Prædiken han havde tænkt at holde, aandede, fra først til sidst, kun en hjertelig Tak til Gud, fordi han havde sendt os sin enbaarne Søn som Frelser og Forløser fra al vor

Syndeskyld, og dernæst ved at delagtiggøre os i sit hellige Naademaaltid, havde aabnet os Vej og forjættet os Haab om evig Salighed; men Synet af disse Mennesker, der ellers aldrig satte deres Fod indenfor Kirkedøren, ja endog fandt det under deres Værdighed at nyde Alterens Sakramente i deres egen Sognekirke, bragte hans Ord til at lyde som den nidkære Hyrdes. I Stedet for den milde, rørende Tale han havde tænkt at holde, blev hans Prædiken en indtrængende Alvorstale. Pastor Flink havde talt sig varm. Sveddraaberne perlede paa hans Pande. Han standsede sin Tales Strøm et Øjeblik og trak sit Lommetørklæde op for at aftørre sit Ansigt og i samme Øjeblik styrtede to og halvtredsindstyve flunkende nye Spillekort — fra Jacob Holmblads Fabrik i København — ud over Prædikestolens Kant og ned i Hovedet paa de Tilhørere der sad i Stolestaderne under Prædikestolen.

En kvalt Fnisen fra de andægtige Tilhørere, listede sig hen under Kirkens gamle ærværdige Hvælvinger og lød som Slangehvislen op til den forbavsede Præst; men fra det nederste Stolestade — helt nede under Taarnhvælvingen — lød en tydelig Latter, efterfulgt af de spydige Ord:

„Aa, Herregud! — Der ligger saamænd Præstens Bønnebog."

Præstens Blik søgte det Sted hvorfra disse Ord og den lydelige Latter kom, og fik Øje paa Væveren og hans rødhaarede haabefulde Søn. Fra det nederste Stolestade gled hans Blik hen til Kirkedøren, hvor Kirkebetjenten stod med Ryggen lænet mod Dørkarmen, og satte et Ansigt op, der var midt imellem le og græde. I samme Øjeblik genvandt han sin præstelige Ro og Værdighed og sagde, som om intet var hændet, til Kirkebetjenten:

„Aa, Saml mig de Kortblade sammen og giv mig dem igen."

Da Befalingen var udført og Præsten, til Menighedens store Forundring, havde stukket „Bønnebogen" i Lommen, fortsatte han rolig den afbrudte Prædiken, som om Intet forargeligt var forefaldet.

Nu var det i hine Dage Skik og Brug, at der paa Søn- og Helligdage blev „læst paa Kirkegulvet". — Det vil sige: efter Prædikenens Slutning blev saavel Skolebørnene som den konfirmerede Ungdom, der var tilstede i Kirken, ved et Vink af Degnen eller Klokkeren, anmodede om at træde ud paa Kirkegulvet, hvor de opstilledes langs med Stolestaderne, det mandlige Køn ved den ene Side og det kvindelige ved den anden. Saa gik Præsten op og

ned ad Kirkegulvet, snart forklarende og snart adspørgende de unge om Betydningen af dette eller hint Skriftsted i Bibelen, idet han opfriskede deres bibelske Børnelærdom.

Da Præsten var gaaet ned af Prædikestolen hviskede han Degnen nogle Ord i Øret, hvilke Degnen besvarede med et Nik. Efter at en Salme var afsunget gik han ned i Kirken, aabnede hist og her Stolestadernes Døre og villige traadte de unge, den ene efter den anden, ud paa Kirkegulvet. Kun hos Væverens Søn mødte han saa megen Modstand at han maatte tage ham ved Ærmet og trække ham ud paa Gulvet.

Saa begyndte Katekesationen.

Langsomt vandrede Præsten ned ad Kirkegulvet; aandrigt forklarende og adspørgende som sædvanligt. Ud for Væverens Søn standsede han, saa nogle Øjeblikke forskende paa Drengen og spurgte derpaa, i en venlig Tone.

„Kan du, Johan, sige mig hvorledes det syvende Bud lyder?“

„Du — du — du skal ikke have flere Guder for — foran mig,“ stammede Drengen.

„Nej, det er galt,“ smilede Præsten. „Men saa kan du maaske sige mig hvem der førte Israeliterne ud af Egypten?“

Med aaben Mund stirrede Drengen paa Præsten uden at svare.

„Men saa kan du da sikkert sige mig hvad det er for et Kort?“ fortsatte Præsten, idet han tog et Kortblad op af Lommen og holdt det hen for Drengens Ansigt.

„Ruder Knægt,“ lød det raske Svar.

„Og dette?“ fortsatte Præsten, idet han viste ham et andet Kort.

„Spader ni.“

„Og dette?“

„Det er Sorteper!“ lød det frejdige Svar.

Med et Suk, saa højt at det kunde høres over hele Kirken, stak Præsten Kortene i Lommen og gik med hurtige, bestemte Skridt op ad Kirkegulvet. I Kordøren standsede han, vendte sig om imod Menigheden og udbrød i en Tone, der lød klart og tydeligt til Kirkens fjerneste Kroge.

„Det var med dyb — med inderlig Bedrøvelse — at jeg, kort efter min Tiltrædelse af Embedet som Sjælesørger her i denne kristelige Menighed, gjorde den sørgelige Opdagelse, at vi i vor

Midte huser Familiefædre, der har opfattet deres Pligter imod de Børn Gud har skænket dem, saa grundforkert, at de lærer dem at kende Spillekort inden de lærer dem at kende Gud; lærer deres Børn at spille Kort, inden de har lært dem det første Bud. Ofte har jeg tænkt paa — fra Prædikestolen — at gøre disse ugudelige Forældre opmærksomme paa, at de paa Dommens store Dag

vil blive regnet iblandt deres Tal, om hvem det hedder hos Matthæus, 25. Kapital, 41. Vers: „gaar bort fra mig, I Forbandede, i den evige Ild, som er beredet Djævelen og hans Engle"; men Frygten for at de virkelige Kristne her i Menigheden ikke skulle tro mine Ord, ikke skulle tro det muligt at der i deres Midte virkelig lever

saa slette Familiefædre, har hidtil afholdt mig derfra, indtil Lejligheden kom, at jeg ved et slaaende Eksempel kunde overbevise mine her forsamlede Medkristne om, at det, destoværre, virkelig forholder sig saaledes. Af den Grund har jeg i Dag taget et Spil Kort med i Kirken og Menigheden har nu med egne Øren hørt, hvorledes en Dreng . . ."

En Støj nede i Taarnet og et jamrende „Av!" afbrød Præsten. Det var Væveren, der traadte ud paa Kirkegulvet, greb sin Søn temmelig ublidt i Armen og trak ham med sig hen imod Udgangsdøren.

* * *

Skærtorsdag Eftermiddag sad samme haabefulde Yngling oppe paa Loftskammeret, med kolde, vaade Klude paa sine — af mange velmente faderlige Ødedask — ophovnede Kinder; men nede i Gaarden, paa en tom Garnkasse sad Fatter selv, med Hovedet hvilende paa begge Hænder og gentog den ene Gang efter den anden:

„Hvo som graver en Grav for andre, falder selv derudi."

Fru Mettelil til Kogseby.

Fortælling fra Møen af Fru Adeler Bagger.

Med Tegninger af C. F. Schmidt.

Min Historie er fra længst henfarne Tider, da Skov dækkede Landet, og Skov dækkede Øerne. Da disse Skove vare Hjem for Røvere og blodige Ugerningsmænd, og ingen fredelig Vejfarende turde begive sig af Sted uden at have Vaaben i Hænde, da Strandhugstmændene stormede i Land fra deres Hærskibe, bortførte Mennesker og Kvæg, saa Landet blev lagt øde, og de store Herrer trak Broen godt op efter sig paa deres sikre Borge og satte Vagter i Porttaarnet.

Fru Mettelil sad da en Dag paa Kogsebygaard og skuede ud efter sine tre unge Sønner, som tidlig om Morgenen vare

dragne ud paa Jagt og endnu ikke vendte tilbage. Da Solen gik ned, sendte hun Folk ud for at møde dem; men de vendte ikke tilbage den Aften. Først næste Dag kom de langsomt ridende; de havde fundet sønderrevne, silkestukne Klæder liggende ved Vejen; men Drengene vare borte. Fru Mettelil vred sine Hænder og græd sine modige Taarer; men Hr. Troels opbød alle sine Folk og red Fruerland rundt for at søge.

Han søgte længe, søgte forgæves og vendte tilsidst hjem igen.

Men langt ude paa Øens Nordspids gaar en Odde ud i Vandet. Ulfshale kaldes den endnu den Dag i Dag. Det Navn har den faaet efter en grum Sørøver ved Navn Ulf, som her havde sine Smuthuller. Oppe i Krattet var intet at se, men gik man langt ind og løftede Ris og Kviste til Side, opdagede man Nedgangen til en Røverstue dybt under Jorden. Skrækkelige Ting var der gaaet for sig der nede i de blodbestænkte Gange, og sad man først der, saa var der kun et af to: enten maatte man være som Ulf og hans Folk, eller man maatte lade sit Liv. Der sade Fru Mettelils unge Sønner. Nødig vilde de dø. Saa bleve de som Ulf og hans Mænd og bjærgede Livet. Du tykkes, det er haarde Vilkaar at miste Livet. Og dog kan det være haardere at leve.

Du venter, den Dag maa en Gang komme, som kan bringe Frihed og Glæde; men hver Dag bringer kun Sorg. Saa mener du tilsidst, at Livet kan ikke vare al Tid; men det varer længe, meget længe.

Fru Mettelils unge Sønner havde bløde Hjerter og gyldne Haar, da de kom til Røverstuen; men da de havde været der i mange Aar, vare Hjerterne haarde og Lokkerne mørke, og mangfoldige Gange havde Hænderne været dyppede i Blod.

Den gamle Stimand talte, og man maatte lyde.

* * *

I de Dage havde man endnu ikke fundet Sejlløbet imellem Nyord og Sjælland, det, som nu kaldes Bøgestrømmen, saa alle Skibe gik Østen om Nyord gennem Ulfshaleløbet. Bekvemt var det da for Sørøverne her ved Stranden at passe Skibene op og kaste sig over deres Bytte. Om Sommeren gav Havet dem altid tilstrækkeligt og ligeledes i de milde Vintre. Men tog Kulden fat for Alvor, og blev den langvarig, da kunde det vel knibe for Ulf og hans Folk, naar Forraadene af Mad og Drikke vare udtømte.

Saaledes skete det i en haard og langvarig Vinter, at alle Vandene frøs til, saa intet Bytte kunde ventes. Fra Stevns til Ulfshale, fra Jungshovedstrand ned gennem Letten og Sodse Gab lige over til Rygen øjnede de udsendte Spejdere kun den hvide tykke Isskorpe. Og Nøden blev saa stor, at den blev til Hunger. Da talte den gamle Ulf til sine Folk som saa:

„Vi have hidtil hentet vor Føde paa Havet og hos de vejfarende Mænd, og vi have skaanet Fruerland, saa vidt vi kunne. Men nu ere Vilkaarene saa haarde, at vi maa tage, hvad vi behøve, hvor vi kunne finde det, og intet andet er os nu levnet end at hjemsøge Borgene og Byerne der. Dog ville vi der spare at udgyde Blod, om gørligt er; men vi ville brandskatte og tage Gidsler. Med dem i vor Vold kunne vi vel tvinge Borgenes Herrer og Byfolkene til at give os, hvad vi pege paa af Gods og Føde."

Saa delte Skaren sig da i mindre Hobe og begav sig ud over Landet for at øve Ufærd og bjærge Føden. Nogle droge mod Øst og andre mod Syd; men Truelssønnerne, hvis Skik det var altid at følges ad, fik Befaling til med en mindre Skare at gaa til Vestmøen og lægge sig der paa Lur i Skovene og vente paa, hvem der kunde komme forbi.

Da de kom der, var det en stille hvid Vintermorgen, og man hørte Klokkerne ovre fra Falster, som ringede til Kirke. De kirkesøgendes Antal var stort, thi den gode Lejlighed med det islagte Vand maatte man vel benytte for at komme over til Horbeløf Kirke, da der den Gang endnu ikke var bygget noget Gudshus paa Vestmøen. Store Skarer af Kirkegængere bevægede sig da frem ad de ubanede Veje, nogle i Slæde, flere til Hest, men de fleste til Fods. Dog lode Truelssønnerne dem fare med Fred, thi de fleste vare fattige Mænd at se til, hos hvem der ikke var meget at tage. Sært betagne vare de ogsaa ved at se de kendte Steder igen, hvor de ikke havde været siden deres Barndom. Da skete det, at der kom en gylden Karm, hvori der sad to velfornemme Jomfruer, den ene i en rød, den anden i en blaa Kaabe, begge med sølvbeslagne Messebøger i Hænderne. De styrtede da frem fra Krattet, lod Karmen omringe og befalede Jomfruerne at stige ud og nævne deres Herkomst og Hjemstavn. De græd da begge saare og sagde, at de var Døtre af Hr. Truels og Fru Mettelil til Kogsebygaard, og bade om, at man vilde skaane deres Ære og Liv.

Da Truelssønnerne erfarede Navnet paa de fangne Kvinder, forfærdedes de over al Maade. Det var jo deres egne Søstre, som de ej havde set, siden de som spæde Nor laa i Buggen. Men for de andre Røveres Skyld turde de ej lade sig mærke med noget. Meget mere gjorde de sig haarde og sagde, at hvad Vil-

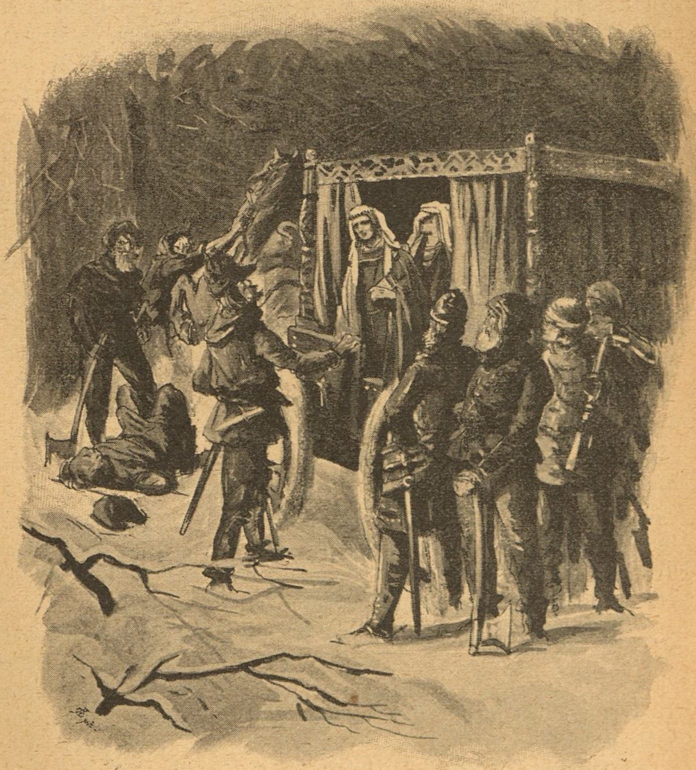

kaarene angik, maatte det komme an paa, hvad der vilde være at faa paa Kogsebygaard. De lode saa Jomfruerne tage Plads i Karmen igen og omgave den med væbnede Mænd. Saa vendte hele Toget om og tog Vejen ad Kogseby til. Hr. Truels og Fru Mettelil bleve sært til Mode, da de fra Hullerne i Borg-

muren saa den væbnede Skare holde dernede foran Broen, og de vilde helst ikke have sluppet dem ind. Men da de unge Døtre græd af Kulde og Angst der nede og bade om Gæstfrihed og Gaver for de vejfarende, samt forsikrede, at de ej havde lidt nogen Mén, saa lode de sig dog bevæge til at lade Broen gaa ned og tage imod dem. Saa bleve de da bænkede ved Ølkrusene, medens Fru Mettelil fik travlt i Stegers og Fadebur med at tilberede et godt Maaltid til dem. Dog var ingen af Stimændene at formaa til at lægge Vaaben eller Overklæder fra sig, og af disse den fredløse Mands Vaner, var det da let at se, hvad det var for Folk, der var kommen til Gaarde.

Medens Maden blev frembaaren, og Fru Mette gik til og fra, havde Hr. Truels saadan sine egne Tanker. Det tyktes ham en evig Skam, om det skulde rygtes over Lande, at Røvere havde været bænkede i hans Gaard og vare komne levende derfra. Thi samlede han i Stilhed alle sine vaabenføre Folk, og da Røverne sent paa Aftenen rejste sig fra Bordene, fandt de alle Udgange spærrede. Der opstod nu en blodig Kamp, da enhver af de fortvivlede Mænd solgte sit Liv saa dyrt som muligt. Tilsidst vare kun de tre Truelssønner tilbage.

Da den ældste af disse nu modtog et Hug i Hovedet, saa Læderhuen faldt af ham, kom et rødt Aar, tværs over den hvide Pande, til Syne. Fru Mettelil styrtede da til og holdt Hænderne afværgende frem, thi hun havde paa Arret genkendt sin kære ældste Søn, som havde været borte i saa mange Aar. Saa kom ogsaa Hr. Truels og Døtrene til, og der blev almindelig Genkendelse under megen Suk og Graad over, at de adelbaarne Ungersvende vare blevne til fredløse Skovgangsmænd og store Syndere.

Saa blev Truelssønnerne da der paa Borgen i de følgende Tider og taltes ved med deres kære genfundne Forældre. Disse vilde saa gerne lægge gode Planer for en Fremtid, som kunde føre dem ind paa nye Baner til Lykke og Frihed og bringe dem til at glemme deres Sorg og Skændsel. Men dybt grebne som de vare af igen at være i det gamle Hjem og af Forældrenes store Kærlighed, rystede de dog standhaftig paa Hovedet og hævdede, at det var umuligt, at der kunde blive nogen Lykke for dem her i Verden; thi det skete kunde aldrig gøres usket. Slig som de havde levet, var der for dem kun een Udvej aaben, den nemlig at sone deres Skyld.

Da Isen smeltede, begave de sig en Dag bort fra Kogseby=

gaard uden Forældrenes Minde; og kort efter spurgtes det, at de havde givet sig under Lands Lov og Ret.

De bleve da dømte til at dø for Sværdet og siden klæde Stejle og Hjul, hvilket endnu kan læses i en gammel Vise:

„De to maatte klæde Stejle og Hjul
Langt ude ved Fruerlands Ø."

Men da enhver maatte ynkes ved at se den sorgfulde Hr. Truels og dybt nedbøjede Moder, blev den yngste Søn frigivet og ført til sin Moder, fordi han endnu var i Ynglingealderen.

Fru Mettelil havde selv staaet ved Retterstedet og talt Trøstens Ord til sine ulykkelige Sønner. Nu vendte hun hjem til Kogseby med sin yngste frigivne Søn. Dog var det ikke for der at tage blivende Sted, men for at beskikke sit Hus og berede alt til den Pilegrimsfærd, hun agtede at begive sig paa med sin genfundne Søn, til det hellige Land, for derved at sone hans Blodskyld. De unge Døtre græd saare og bad hende blive hos dem. Men hun agtede ikke deres Bønner. Saa underligt er en Moders Hjerte skabt, at hun syntes omtrent at have glemt sine lykkeligere Børn, siden de ulykkelige Sønners haarde Skæbne og forspildte Liv havde fyldt hende med Bæven og Gru, med Smerte og Sorg.

Saa var det en Aften i Foraarstiden, da alt knoppedes og sprang ud, at de to ganske alene forlode Kogsebygaard, iførte tarvelige Rejseklæder og med Vandringsstave i Hænderne. Paa deres Fod vandrede de mange Dage og lange Tider fra Sted til Sted, fra Land til Land. De spiste den simpleste Føde og drak dertil kun Vand, de sov sjælden under Tag, men bad og knælede ved hvert et Helgenbillede og hver en Kirkedør paa deres Vej. Tilsidst naaede de efter megen Møje det hellige Land. Her aftoede de deres Synder i Jordans hellige Vande, forrettede deres Bønner ved Frelserens Grav og kyssede den Jord, hvor han havde vandret og lidt.

Siden begave de sig paa Hjemvejen. Men den tilbagelagdes kun langsomt, da Fru Mettelil var udmattet, og hendes Kræfter svandt fra Dag til Dag.

Efter to Aars stadig Vandring kom de endelig en Aften til Grønsund paa Falstersiden udfor Horbeløf Kirke. Herfra kunde man skimte Taget paa Kogsebygaard gennem de grønne Træer. Fru Mettelil blev saa sært bevæget ved Synet af sit skønne Hjem og strakte sine Arme ud mod Fruerland. Men hun skulde aldrig komme der mere. Hendes Kræfter vare udtømte, og hun segnede om i Døden efter at have modtaget det hellige Løfte af sin Søn, at han vilde blive en god Mand.

Hun blev begravet der, hvor hun døde, og ligger under den Sten paa Marken, som kaldes Pilgrimsstenen. Den er endnu at se der.

Den ler bedst, som ler sidst.

Fortælling af **Marius Hansen.**

Med Tegninger af Knud Gamborg.

Det var i Slutningen af Oktober 1836. Vejret var forholdsvis mildt med straalende Solskin og klar Himmel. Oppe i en af de største Gaarde i Melby, i Nærheden af Assens, var der Auktion. Ejeren var død, og Arvingerne solgte nu „Rub og Stub" for at lette Delingen. En Mængde Folk var strømmet sammen fra Omegnen, og Gaardspladsen var stuvende fuld af købelystne Tilskuere.

Paa en Forhøjning, dannet af et Par Kar, hvorover der var lagt nogle Vognskjæle, stod Herredsfuldmægtigen og raabte op. Han sparede ikke sin Stemme og opildnede Køberne med gemytlige Tilraab.

„Saa byd dog Folkens! I kan jo købe det for det halve i Butikkerne i Assens!“ udbrød han overtalende, naar det gik lidt trevent.

Hvor utroligt det end lyder, saa opnaaede han dog ved denne Slags Opmuntringer sin Hensigt. Folk brast i Latter, og de kom i den rette Stemning, saa Budene faldt livligere.

I Nærheden af Forhøjningen stod den rige Hestehandler Peder Knudsen fra Søby. Med en myndig Mine skrævede han ud paa Benene og dampede tykt af sin store, sølvbeslagne Merskumspibe. Han var ved at fortælle sin Nabo, hvorledes hans ældste Søn for nylig havde været i Livsfare paa Grund af en ondartet Byld i Halsen.

„Han fik rive og flække mig hverken vaadt eller tørt i 8 Dage, Anders Nielsen,“ sagde han højrøstet og lod et brydsk, overlegent Blik glide ud over Forsamlingen. Derved faldt hans Øjne paa Akcisebetjent Klemmensen, og han tilføjede ondskabsfuldt, idet han med Pibespidsen pegede paa denne: „Han kom til at se ud som et gammelt, udlevet Hors og fik ikke saa lidt Lighed med „Posekiggeren“ fra Assens.“

De omstaaende gav sig til at le og skævede hen til Klemmensen. Toldbetjenten, en ældre, mager Mand med glatraget Ansigt og stive, opstaaende Flipper, blev blodrød af Harme. Hans Stilling gjorde ham kun lidet yndet af Bønderne, og Hestehandlerens uhøflige Bemærkning faldt derfor i god Jord.

Anders Nielsen saa til Siden med et usikkert Smil. Han ønskede ikke at møde Klemmensens vredesgnistrende Blik. I Grunden var han en Smule skamfuld paa Peder Knudsens Vegne.

„Mon Hestene ikke snart skulle sælges? Det har jeg nu staaet og ventet paa mindst en hel Time,“ udbrød en lille, duknakket Mand misfornøjet og saa spørgende paa Prangeren.

„Saa skal du pinte heller ikke vente længere, Jørgen Salskov,“ sagde Peder Knudsen bred og værdig. En saadan Lejlighed til at vise sin Indflydelse kunde han ikke lade gaa fra sig; med brøsig Stemme raabte han til den afdødes Broder: „Kan vi ikke snart faa Krikkerne under Hammeren, Niels Jensen? Ellers kører jeg rive og flække mig hjem! Jeg har Fanneme ikke Tid til at staa her og glo lige til Aften.“

„Nu er vi straks ved dem, Per Knudsen,“ lød det forekommende fra den tiltalte, en gammel, rødmusset Bonde med milde Øjne og snehvidt Haar; han saa kun ugerne, at en virkelig

Køber til Hestene forlod Auktionen. Hastig rokkede han hen til Fuldmægtigen og hviskede ham nogle Ord i Øret.

Et Par Minutter efter blev en blankbrun Hoppe ført ud af Stalden, og Hestehandleren saa over paa Jørgen Salskov med et selvbevidst Blik.

„Det er minsæl et kønt Dyr, men vel lille af sig," udbrød denne. Han lagde Hovedet paa skraa og betragtede Hoppen med dulgt Tilfredshed.

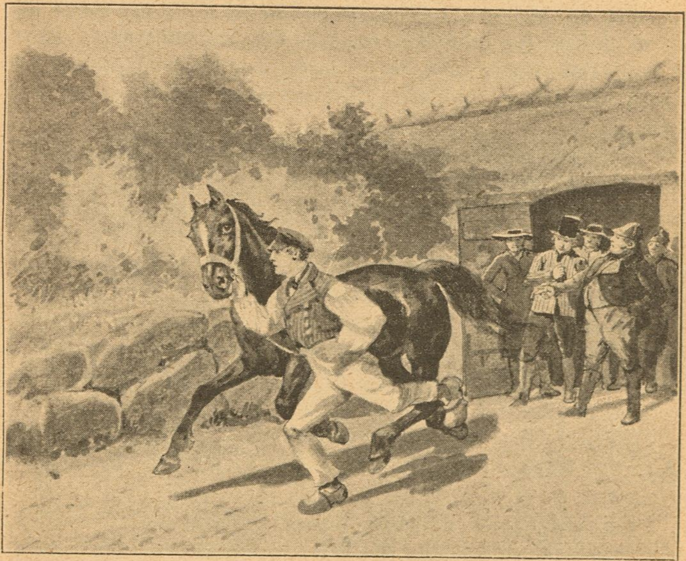

„For snæver fortil og svajrygget," henkastede Peder Knudsen ringeagtende. Desuagtet bød han straks med, da den blev raabt op. Efterhaanden faldt Budene langsommere. Til sidst lod det til, at Jørgen Salskov skulde blive Ejer af den for 160 Rdl.

„Lad den trave en Gang til!" raabte Hestehandleren bøst. Han ønskede nemlig at købe Hoppen; der var imidlertid Udsigt til, at han kom til at betale fuld Pris, og det satte ham i daarligt Humør.

Hans Ordre blev adlydt.

„Den lammer paa det nærmer Bagben," erklærede han højrøstet.

„Hvad gør den?" raabte Jørgen Salskov ængstelig.

„Jo, det passer godt nok; den trækker s'gu osse lidt paa d'eine Bajben," ytrede en bekendt Pranger, der gik under Navnet „Grisevæveren" eller „Knokkelprangeren". Oprindelig havde han været Væver; men han gav Afkald paa sit Haandværk for at handle med Smaagrise, deraf hans første Øgenavn. Det andet erhvervede han sig, da han udvidede sin Forretning og begyndte at handle med gamle, magre Heste og Køer. Hans egentlige Navn var Søren Andersen.

De to Kolleger vekslede et forstaaende Blik, og Søren gik hen til Hesten, tog dens Fod op, som han betragtede nøje. Efter en kort Undersøgelse af Hoven sagde han langsomt, med et let Øjekast til Jørgen Salskov: „Det ser næsten ud til, at den har Surstraale."

„Det var dog skammeligt! Er du sikker paa det, Grisevæ . . . ?" Her stoppede Jørgen Salskov forskrækket af. Folk fniste, og Søren Andersen laante Jørgen et hvast Blik.

Nu blandede Niels Jensen sig i Samtalen og sagde modvilligt: „Det tror jeg ikke; den fik en Sten op i Hoven forleden Dag; maaske det er deraf, at den lammer en Smule."

„Det er jo lige fedt, Niels Jensen! Surstraale er ingen synlig Fejl, og Folk kan bruge der' Øjne og Forstand, om de har nogen," raabte Knokkelprangeren og saa paa Jørgen Salskov med en fornærmet Mine.

„Skidt! Jeg byder alligevel 165 Rdl.; jeg tror næsten, at jeg har en Køber til den," sagde Peder Knudsen ligesom tøvende og ubestemt.

Og derfor blev den ham tilslaaet. Skønt Jørgen Salskov havde stor Lyst til Hoppen, var han dog bleven betænkelig og turde ikke byde mere. Han stod med Hovedet paa skraa og gned sig i Hænderne med en underlig slukøret Mine, medens han saa efter Hesten, der igen blev ført ind i Stalden.

„Hi, hi, hi!" fniste en lille halt Skrædder, der havde været et opmærksomt Vidne til Handelen. „Den har Katten rive mig ikke mere Surstraale, end jeg har!" og han blinkede med et fiffigt Udtryk til Peder Knudsen.

„Nej, heldigvis, Jens Alenbæk; for har den mere end du, er den Fanneme ingen sur Sild værd," ytrede Hestehandleren tørt.

Hans Spydighed lønnedes af Tilhørerne med en rungende Latter. Skrædderen „happede" efter Vejret som en Karudse, der

er kommen paa det tørre; arrigt gumlede han paa sin Skraa og listede bort uden at tage til Genmæle, da han saa alle de leende Ansigter, som vare vendte mod ham.

I den ene af Gaardens Vognporte havde Gæstgiver Lars Tønnesen fra Assens faaet Tilladelse til at holde Beværtning. Hen mod Aften sad her foruden mange andre baade Peder Knudsen og „Grisevæveren" bænkede, med hver en „lille Sort" foran sig.

„Tak for god Hjælp, Søren," udbrød Hestehandleren dæmpet og stødte sin Kop mod den andens.

De drak begge, hvorpaa „Grisevæveren" hviskede med et forslagent Grin: „Ja, Jørgen var nem at „dupeire", det Fæ!"

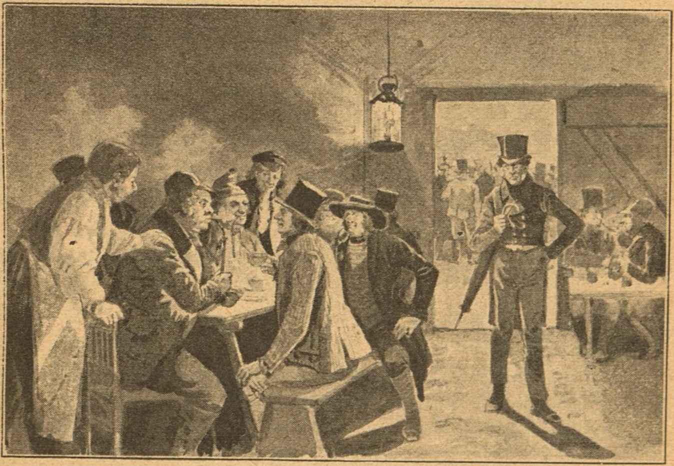

„Hvad er det, I sidder og mumler saa hemmelighedsfuldt om?" spurgte Gæstgiveren og slog Peder Knudsen paa Skulderen. Det var en høj, svær Mand; Sveden randt i Strømme ned ad hans rødglinsende Ansigt, og han pustede af Anstrengelse. Der var ogsaa nok at bestille, og Luften var kvalm af de mange Menneskers Uddunstninger og Tobaksrøg.

„Aa, vi snakker om vor Handel," svarede Søbymanden undvigende.

„Handel!" gentog Lars Tønnesen ivrigt. „Det er pinte

sandt; jeg har en lille Forretning at foreslaa dig, Per Knudsen. Jeg har hørt, at du har mange Gæs; kan du ikke lade mig faa et halvt Dusin? Der er nogle Familier ude i Byen, som har givet mig i Kommission at skaffe dem en Mortensgaas."

„Det kan du Fanneme godt faa, hvis du vil gi' en Specie for Stykket," lød Svaret.

„Ja, lad gaa; men saa vil jeg ha' dem med Fjerene paa," sagde Lars Tønnesen.

„Saa betaler du vel Akcisen?" spurgte Peder Knudsen.

„Nej, hør ved du hvad, din Jydetamp! det gør jeg s'gu ikke! Behold saa selv dine Gæs," svarede Gæstgiveren leende.

„Naa, saa tag dem da; jeg skal Fanneme nok slippe for Akcisen alligevel," sagde Hestehandleren med et bredt Smil.

„Grisevæveren" gav ham et Puf i Siden og skævede med et talende Øjekast hen til Indgangen; der stod Klemmensen, som i det samme var traadt ind ad Døren. Han havde et anstrengt, lyttende Udtryk i Ansigtet og betragtede dem med et mistænksomt Blik.

„Saa for Fanden!" brummede Peder Knudsen arrig. Lars Tønnesen blinkede advarende til ham og fjernede sig med en undertrykt Latter for at hente tre „smaa Sorte" som Lidkøb for Handelen.

Klemmensen bestilte sig en Toddy og satte sig lige overfor de to Prangere, der ikke lod til at sætte synderlig Pris paa Naboskabet. Gæstgiveren kom med Kaffepunschene.

„Skaal, Per Knudsen, saa ere vi jo enige?" udbrød han med et polisk Smil og stødte sin Kop mod Hestehandlerens.

Denne nikkede indrømmende og skottede under Koppen over til „Posekiggeren" for at se, om der blev lagt Mærke til dem. Da det var hans Hensigt at smugle Gæssene ind i Byen, var det jo heldigst, at Tolderen ikke fik sin Næse i deres Handel.

Men „Grisevæveren" røbede det hele. Han var bleven lovlig oprømt af alle de „smaa Sorte", som han havde „stukken under Vesten" i Dagens Løb. „Skaal, og til Lykke med Handelen begge to!" udbrød han højst ubelejligt, uden at dæmpe Stemmen.

Klemmensen spidsede Øren, som man siger, og spurgte tilsyneladende ganske ligegyldigt: „Har De og Per Knudsen handlet, Tønnesen?"

Hestehandleren sendte sin Hjælper et hvast Øjekast og svarede brøsig: „Hvad rager det Dem?"

„Jeg spurgte ikke Dem, Per Knudsen, og De har ingen

Grund til at blive grov. Man kunde næsten fristes til at tro, at De har faaet for meget i Hovedet," sagde Toldbetjenten skarpt.

„For meget i Hovedet!" gentog Prangeren opbragt, og en mørk Rødme skød op i hans Kinder. „Har jeg for meget i Hovedet, saa har De, rive og flække mig, for lidt! Enhver dum Dreng kan jo smugle saa meget, han har Lyst, lige forbi Deres Næse, uden at De kan opdage det."

Der var bleven stille i Vognporten ved det hidsige Ordskifte; men nu brød Latteren løs. Skønt enkelte fandt, at Hestehandleren gik for vidt, saa syntes dog de fleste, at Tolderen kunde have godt af en lille Overhaling.

Klemmensen rejste sig. Med rystende Haand tømte han sit Toddyglas og sagde med et ondt Blik: „De er svært tyk i Aften, Hestepranger, men den ler bedst, som ler sidst." Med disse Ord forlod han højlig forbitret Selskabet.

„Var du ikke for haard ved ham, Nabo?" spurgte Anders Nielsen, der sad ved Siden af Jens Alenbæk. Latteren skurrede i hans Øren, og han saa misbilligende paa Hestehandleren.

„Nej, han har Fanneme godt af den Tøraf, han fik, den bredmulede Flynder," svarede Prangeren affejende.

„Ja ja, Per Knudsen, jeg vil dog fraraade dig at prøve paa at slippe for Akcisen. Kender jeg Klemmensen ret, vil han ordentlig rydde op i Halmen, naar han for Fremtiden undersøger din Vogn," sagde Lars Tønnesen leende.

„Tror du ikke, at en Bonde kan være lige saa klog som saadan en Fisk? Du kan stole paa, at jeg skal nok narre „Posekiggeren"," forsikrede Peder Knudsen med Selvfølelse.

Men Gæstgiveren kom hen til ham, klappede ham paa Skulderen og sagde advarende: „Du skulde hellere lade være, lille Ven; du kommer pinte skidt fra det og bliver nappet."

„Hæ, nappet! Hvis jeg bliver nappet, saa skal jeg, rive og flække mig, levere dig seks Gæs gratis!" raabte Hestehandleren hidsigt.

„Det er et Ord!" raabte Lars Tønnesen og strakte Haanden frem. Prangeren klaskede sin Næve ned i hans, og dermed var den Aftale beseglet.

Sviren fortsattes endnu en Times Tid eller to efter, at Auktionen var sluttet, og før Folk brød op havde adskillige faaet en god Taar over Tørsten. Da Hestehandleren fra Søby rejste sig og styrede hen mod Udgangen, var han temmelig tung i Hovedet, og hans Ben vilde ikke rigtig lystre ham.

„Hi hi hi! Hvad er det, Per Knudsen? Jeg synes, Katten rive mig, du er bleven „fransk" paa Bagbenene," raabte Jens Alenbæk spottende efter ham. Denne Gang fik Skrædderen Latteren paa sin Side.

Prangeren truede ad ham med knyttet Næve og brummede vredt med tykt Mæle: „Hold Kæft, din Skærpalt!" Han vilde have sagt Skrædderpjalt, men Tungen slog Sludder, og de tilstedeværende lo endnu stærkere. Peder Knudsen stemte i med i den Tro, at det var Skrædderen, man lo af.

Hen mod Aften skete der et Omslag i Vejret, som det meste af Dagen havde været lyst og straalende. Da Klemmensen noget efter Solens Nedgang forlod Melby, suste Efteraarsstormen mellem Pile- og Elmetræernes Grene, og der faldt af og til en heftig Regnbyge. De halvvisne Blade hvirvledes ned over Vandreren og opførte raslende en fejende Dans hen ad Landevejen. Det var overordentlig mørkt. Maanen var i sidste Kvarter og tætte Skymasser dækkede Himlen. En Flok Vildgæs trak med tunge Vingeslag hen over hans Hoved; deres hæse, ildelydende Skrig lød uhyggelig i Mørket, og nede fra Bæltet hørtes Bølgernes Brusen mod Kysten.

Akcisebetjenten var i en oprørt Sindsstemning. Vel maatte han ikke sjældent døje Stiklerier af Bønderne; men ingensinde før var han bleven behandlet saa uforskammet. Han mumlede forbitret: „Ja vent bare, din tykke Prangersnude, vi to ere ikke færdige med hinanden. Forstod jeg det rigtig, saa pønser du paa at smugle noget ind i Byen; men det skal jeg nok sætte en Stopper for. Saadan en infam, storsnudet Tølper!"

Efter at have lettet sit Hjerte ved disse Kraftudtryk faldt han igen i Ro. Han udmalte sig i Tanken den rige Hestehandlers Ærgrelse og Flovhed, naar han greb ham paa fersk Gerning i Færd med at smugle. Det satte ham atter i godt Humør, og hurtigt tilbagelagde han Resten af Vejen.

I de følgende Dage var Peder Knudsen flere Gange i Assens. Klemmensen ransagede omhyggelig hans Vogn, men fandt aldrig andet, end hvad der blev opgivet. Hestehandleren syntes at have fortrudt sin Opførsel i Melby; han var i hvert Tilfælde forekommende og høflig, uagtet han blev opholdt ved Akciseboden en uforholdsmæssig lang Tid. Et saa nøjagtigt Eftersyn, som Toldbetjentene fandt nødvendigt overfor ham, kunde ikke foregaa i en Fart.

En Aften i Mørkningen stod Klemmensen og hans Medhjælper udenfor Akciseboden. I det samme kom en Vogn rullende ud ad Nørreport, foran hvilken Toldboden laa. Det var Peder Knudsen. Han lettede paa sin Hue og hilste nok saa flot Godaften. Noget modstræbende besvarede Klemmensen hans Hilsen; han tænkte endnu med Harme paa den Tort, der var overgaaet ham ved Auktionen i Melby. Da Hestehandleren var paa Hjemvejen, fik han Lov til at passere uhindret.

Knap ti Minutter efter, at de havde tabt ham af Syne, kom han imidlertid atter jagende. Med et Ryk standsede han Hestene og udbrød ærgerlig: „Det var dog bandsat! Jeg glemte, at jeg skulde have en Kande Rom med hjem. Jeg ved ikke, skal Vognen efterses igen?“ tilføjede han spørgende. Han drejede sig fortrædelig halvt om i Sædet og betragtede den Stabel Kolonialvarer, der laa bag i Vognen.

Klemmensen kastede et flygtigt Blik paa Pakkerne og svarede mut: „Det behøves ikke. De har jo intet med, der skal fortoldes?“

„Nej, Fanneme, om jeg har! Hvor skulde jeg vel have faaet det fra?“ spurgte Peder Knudsen og satte Hestene i Gang.

Klemmensen saa efter ham med en tvivlraadig Mine; det forekom ham, at der i et kort Nu viste sig et triumferende Glimt i hans Øjne. Da Hestehandleren imidlertid straks efter kom tilbage med en graa Lerdunk staaende ved Siden af sig i Agestolen, svandt hans Mistanke atter. Han anede ikke, at Prangeren holdt Generalprøve, før Forestillingen skulde gaa for sig.

Det var nemlig bleven en Æressag for Peder Knudsen at smugle Gæssene ind. Alle Vegne blandt hans Bekendte blev der talt om hans Væddemaal med Lars Tønnesen, og man spaaede ham, at han vilde komme til at trække det korteste Straa. Hvor meget han end brovtede over for andre, begyndte han dog selv at føle sig mindre tryg; han kunde ikke finde paa en sikker Udvej, uagtet han spekulerede svært over Sagen.

Efter mange Dages Hovedbrud fik han endelig en lys Ide; han vilde bringe Gæssene ud til sin gode Fælle, „Grisevæveren“. Denne boede tæt udenfor Assens. Naar han saa om Aftenen vendte hjem, kunde han afhente dem og begive sig tilbage til Byen under Paaskud af, at han havde glemt noget. Paa den Maade var der stor Sandsynlighed for, at Vognen ikke vilde blive undersøgt paany. For at være fuldkommen vis i sin Sag vilde han dog først afholde en Prøve, og den gik, som vi have hørt, efter

hans Forventning. Han sad derfor ogsaa og smaalo paa hele Hjemturen. Med Velbehag dampede han paa sin Pibe og nød allerede sin Sejr. Sikken Opsigt det vilde vække, naar hans Puds blev bekendt! Den sølle Tolder vilde ordentlig blive til Grin. Under saadanne fornøjelige Betragtninger naaede han sit Hjem.

Endelig kom man saa nær Mortensaften, at Smugleriet ikke kunde opsættes længere. Lars Tønnesen var ogsaa ved at blive utaalmodig og krævede sine Gæs hver Gang, han saa Hestehandleren.

En Morgen, inden det endnu ret var bleven lyst, kørte Peder Knudsen til Assens. Gæssene laa nedpakkede paa Bunden af en stor Kasse bag i Vognen; dog slap de ikke med ind i Byen. Ved „Knokkelprangeren"s Hus holdt han stille, og Søren kom ud og modtog Gæssene. De vekslede ivrigt nogle faa Ord, hvorpaa Hestehandleren kørte videre.

Som sædvanlig blev hans Vogn omhyggelig ransaget, men uden Resultat. Klemmensen begyndte saa smaat at tro, at han havde opgivet Ævret. Han stod i Akcisebodens Dør, da Prangeren kørte hjem; denne hilste overordentlig høfligt, ja næsten ærbødigt paa ham. Toldbetjentens medfødte Godmodighed løb af med ham; han besvarede Hilsenen og raabte smilende: „Det kan nok være, De har gjort Indkøb i Dag, Per Knudsen!"

Den store Kasse stod bag i Vognen topfuld af Kolonialvarer. Prangeren lo over hele Ansigtet og svarede oprømt: „Aa ja, men jeg synes Fanneme alligevel, at jeg har glemt noget. Har jeg det, faar jeg s'gu paa Hovedet af vor Mo'r, naar jeg kommer hjem."

„Foreløbig ser det ikke ud til, at hun vil komme til at savne," sagde Klemmensen med et lille Suk. Han misundte næsten den rige Gaardmand, der havde Raad til saadanne Indkøb.

Samtalen blev ført, uden at Vognen standsede. Peder Knudsen kunde derfor ikke svare paa Toldbetjentens sidste Ytring, da han var kommen for langt fra Akciseboden. Derpaa kørte han stærkt til og naaede paa faa Minutter Sørens Hus. I en Fart fik han og „Grisevæveren" en Del af Kolonialvarerne ombyttede med Gæssene, som bleve skjulte paa Bunden af Kassen, hvorefter han igen satte Kursen til Byen.

Forbavset saa Klemmensen ham komme jagende tilbage; han stod endnu i Døren og passiarede med en Nabo, som tilfældigvis var kommen forbi. „Hvad har De saa glemt, Per Knudsen?" spurgte han lidt nysgerrig, da denne holdt.

„Ja, er det ikke Fandens ærgerligt!" udbrød Hestehandleren og kløede sig med en fortrædelig Mine bag Øret. „Jeg glemte, at jeg skulde paa Posthuset for vor Præst. Man har Fanneme heller aldrig andet end Paahæng og Besvær af saadan en Sortkjole! Var jeg kommen lidt længere, havde jeg været nødt til at lade en Dreng ride herud, bare alene for det Skidts Skyld. Ja, Vognen skal vel undersøges en Gang til?" tilføjede han, som om han vilde sige, at han nok vidste, at Toldbetjenten ikke havde Tillid til ham, men at han ellers gerne kunde spare sig Ulejligheden.

Medens Prangeren lod Munden løbe, havde Klemmensen flygtigt ladet Blikket dvæle et Øjeblik paa Kassen. Det undgik ikke hans øvede Øje, at der var flyttet om med Pakkerne; den hvide Papirspose, der før laa øverst, var bleven forvandlet til en større graa ditto, og pludselig slog det ned i ham som et Lyn, at nu skulde Smugleriet gaa for sig. Prangeren maatte altsaa have Medvidere i Nærheden, og hans Mistanke faldt straks paa „Grisevæveren".

Som om ingen Ting var i Vejen, spurgte han med tilsyneladende Rolighed: „Næ, De har vel ingen toldpligtige Varer i Vognen, Per Knudsen?"

„Jeg har Fanneme ikke andet, end hvad jeg har faaet hos Købmanden," forsikrede han; men han begyndte at føle sig lidt usikker. Tolderen var paa en Gang bleven saa alvorlig, det huede ham ikke rigtigt; dog haabede han endnu at slippe.

Men uden at sige et Ord traadte Klemmensen hen til Vognen, stak Haanden ned i Kassen og rodede op mellem Pakkerne. Hestehandleren blev bleg om Næsen og betragtede ham bestyrtet. Overraskelsen gjorde ham i Øjeblikket maalløs. Den Afslutning var han ikke forberedt paa.

„Har De ogsaa faaet disse rare Dyr hos Deres Købmand?" spurgte Klemmensen triumferende og holdt et Par Gæs i Vejret.

„Saa til Helvede!" raabte Prangeren rasende. Nu fik han atter Mæle, og en Strøm af Skældsord regnede ned over Akcisebetjenten.

„Ønsker De, at Politiet skal hjælpe os at ordne vort Mellemværende?" spurgte Klemmensen skarpt.

Disse Ord slog koldt Vand i Blodet paa den vrede Mand. Sagen vilde jo derved blive ti Gange værre, og han tog det kloge Parti at tie bomstille.

Da han holdt op med at bruge Mund, sagde Toldbetjenten

spydigt: „Det kom De min S'æl galt fra, Per Knudsen. For nogen Tid siden var De saa uforskammet at sige, at selv en dum Dreng kunde smugle lige forbi min Næse. Det lader til, at De er dummere end en dum Dreng! Den Gang blev jeg til Latter, men De husker vel nok, hvad jeg spaaede: Den ler bedst, som ler sidst!"

Medens han talte, havde han fisket seks fede Gæs op af Kassen, og Medhjælperen, der var kommen til Stede, bragte dem ind paa Toldboden.

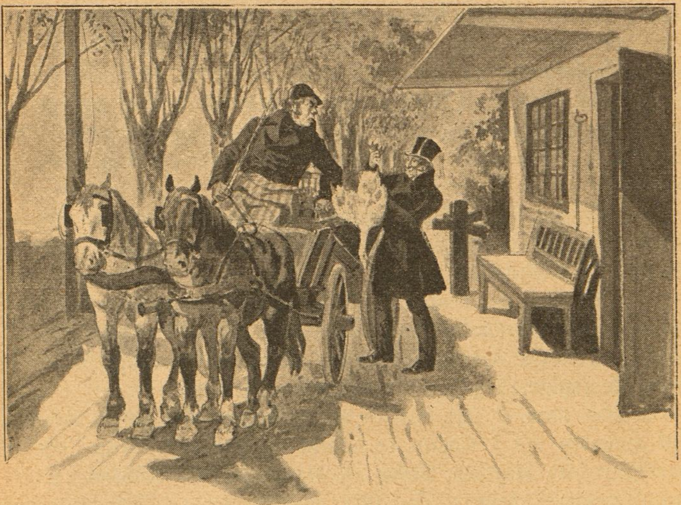

Saa snart Prangeren fik Lov til det, vendte han og begav sig umaadelig slukøret paa Hjemvejen.

„Død og Pine! De glemmer, at De skal paa Posthuset for Deres Præst!" raabte Klemmensen leende efter ham. „Det var dog kedeligt, om De skulde lade en Dreng ride ind."

Men Prangeren svarede ikke; rasende piskede han paa Hestene og forsvandt med en Fart, som om han havde stjaalet baade Heste og Vogn.

Søren stod udenfor sit Hus og ventede spændt paa hans Komme. Han behøvede imidlertid kun at kaste et Blik paa hans Ansigt for at gætte sig til Udfaldet; dog spurgte han, da Heste-

handleren sagtnede Farten og holdt stille: „Naa, hvordan gik det saa, Per Knudsen?"

„Skidt, rent forbandet Skidt! Den Satens Flynder nuppede Gæssene!"

„Fy for Pokker!" udbrød Søren deltagende; men han kunde dog ikke forhindre, at hans Ansigt fortrak sig til et lille Smil.

Peder Knudsen saa det og raabte rasende: „Det var rive og flække mig godt, at det ikke skete for dig, „Grisevæver", for din Pjalt har ikke Raad til at bære et saadant Tab — det har jeg heldigvis. Farvel, „Grisevæver"!" Dermed strammede han Tømmerne og gled videre, medens han bakkede voldsomt paa sin store Merskumspibe, hvori der ikke var Ild.

Sørens Ansigt blev mørkt og hans Øjne blev hvasse. „Det var lige til Pas til dig, din dumme, storsnudede Torsk!" raabte han forbitret og truede ad den bortkørende.

Fra den Dag af var det forbi med deres Venskab.

Peder Knudsens mislykkede Smugleri vakte stor Opsigt, og han fik at mærke, at Spot og Skade følges ad. Længe efter maatte han døje drillende Hentydninger til sit uheldige Forsøg paa at slippe for „Sisen". Meget flad indfriede han sit Væddemaal til Lars Tønnesen, og hans Optræden blev fra den Tid af lidt mindre kalkunsk. Slog han ind paa sin gamle Tone, behøvede man blot at spørge ham om, hvordan det egentlig gik til, at han mistede sine 12 Gæs, saa blev han straks mere spagfærdig. Mange fandt derfor ogsaa, at han snarere havde vundet end tabt ved Smugleriet.

Børnene i Skoven.

Et Sagn fra Roskilde-Egnen. Fortalt af

Arnold Sylvester.

Der leved en Gang i Lejre By
en Ridder, som stod i anseligt Ry.
han ejede Gaarde, Borg og Fæste,
og overalt han gjaldt for den bedste.

Men midt i hans Alders bedste Vaar
kom Sot og Syge ind i hans Gaard:
paa Sotteseng han og hans Hustru blunded,
de mærked, at det mod Graven stunded.

De havde elsket hinanden saa ømt
og kun for hinanden tænkt og drømt;
de var for hinanden alt i Livet;
to Smaabørn havde Vorherre dem givet.

Saa sendte han Bud efter Broder sin
og sagde: „Hør du Kærbroder min,
naar jeg og min Viv er død, skal du være
en Fader for mine Smaabørn kære.

„Derpaa du give mig trofast din Haand
saa kan jeg roligt opgive min Aand;
slet ingen her dem ændser og kender,
foruden dig har de ingen Venner."

„Men skulde de hjem til Gudfader gaa
forinden til Skelsaar og Alder de naa,
da tage du alt deres Gods og Eje.
— Farvel! Nu skiller sig vore Veje!"

Og Fader og Moder blev jordet og glemt,
de slumrede trygt under Muldet gemt;
de saa ej al den Jammer og Møde,
som ventede deres Smaabørn, søde.

— Da Fader og Moder var sænket i Grus,
drog Børnene ind i sin Farbroders Hus,
og længe var det hans højeste Kære
at drage dem op til Hæder og Ære.

Men da der var svundet et Aar eller to,
da var det forbi med hans Fred og hans Ro:
Han tænkte hver Nat paa sit ensomme Leje:
„hvordan skal jeg faa deres Gods og Eje?"

Den Tanke kom evig og altid igen,
den fulgte med ham, hvor han gik hen.
Saa tingede han to vilde Svende,
som hverken agtede Ven eller Fjende.

„Paa Gangerens Ryg I tage de Smaa;
til vildene Skov da monne I gaa,
til vildene Skov da skulle I drage
at bringe min Broders Yngel af Dage!"

Saa drog de afsted. Deres Maal var sat;
over Mark og Eng, mellem Buske og Krat,
til Lejrelundens vildsomme Øde,
der skulde de Smaa med Livet bøde.

Men ret som de ind i Skoven drog,
Vorherre den ene med Rædsel slog:
„Krist hjælpe saa sandt!" han udbrød forfærdet,
mod disse løfter jeg aldrig Sværdet!"

„Hvad nu?“ genmæled den anden vred;
„vil du miste din Løn og bryde din Ed?
Nu — gør som du lyster; lad mig blot raade,
saa tjener jeg alt; jeg dræber dem baade!“

Af Ord blev Handling. Der yppedes Kiv,
Morderne kæmped om Børnenes Liv.
Og sjelden en Kamp var mer forvoven
end den om Ridderens Børn i Skoven.

Men han, som havde det mildere Sind,
han brugte sit Sværd som en susende Vind,
og pludselig hørtes et Hvin af Smerte:
han stødte sit Sværd i den andens Hjerte.

Derpaa de Smaa han ved Haanden tog,
dybere ind han i Skoven dem drog.
„I vente mig her og frygter kun ikke,
jeg kommer tilbage med Mad og Drikke.“

Men Dagen helded, Solen gik ned,
under Løvtagets Hvælving Skyggerne skred,
og Stjernerne tændtes mat foroven,
da blev det saa vaadt og saa koldt i Skoven.

Saa vented de Smaa den lange Nat
paa ham, som igaar dem havde forladt,
paa ham, som sagde: „Frygter kun ikke,
jeg kommer igen med Mad og Drikke.“

De stoled saa trygt paa den troløse Svend,
de trøsted sig med: „Han kommer igen.“
De vented taalmodig i Nætter og Dage, —
men, ak! — han kom aldrig mere tilbage!

Til Døden træt af det jordiske Savn,
for sidste Gang tog de hinanden i Favn;
saa græd de Taarer, hede og stride,
og sank saa om ved hinandens Side.

Og lidt efter lidt faldt de hen i Blund
i hinandens Arme, med Mund mod Mund:
saa trygt de hvilede, — endt var Nøden,
det saa ud som de sov — men det var Døden.

Slet ingen redte en Grav for de Smaa,
under aaben Himmel i Skoven de laa;
slet ingen kom ad de vildsomme Veje,
hvor man havde redt deres sidste Leje.

Men Fuglene smaa, som i Træerne sad,
kom flyvende ned med Blomster og Blad,
og saadan blev de ved til det sidste:
til de Smaa var skjult under Løv og Kviste.

Den troløse Svend — det er Folketro —
han finder i Graven aldrig Ro:
hver Midnat han kommer med Mad og Drikke,
og søger de Smaa, men — finder dem ikke.

Ine

Skitse af **Johan Skjoldborg.**

Helt ude i Maarup Hedebakker ikke langt fra Havet ligger Maarup Præstegaard tæt ved Vor Frue Kirke og en udtørret Kilde, hvor i længst forsvundne Dage Almuen forsamledes til Kildemarked. En Gang skal her have ligget en stor By, som Sandflugten i sin Tid har udslettet. Nu er her kun tilbage den tomme Kildegrube, Kirken og Præstegaarden.

For en Del Aar siden boede her en Præst, som var meget stridbar og trættekær. Ungdomsdrømmes fejslagne Forhaabninger og Misnøje over at skulle tilbringe sine Levedage paa dette afsides Sted gav hans krigerske Sind Næring. Og maaske var det ogsaa noget en Trang til Adspredelse, der gjorde, at han til Stadighed laa i Tvist og Trætte med sine Grandefolk. Der var Stof nok til Strid i de vanskelige, ofte utydelige Skel-Linier, der drog sig om Præstegaardens vidtstrakte Jorder, ud og ind gennem Maarup Hede.

Paa den Tid boede her en Arbejder, der havde et Hus til Livsfæste fra Præsteembedet. Han levede lykkelig med sin Familie, gik hver Dag flittig paa Arbejde og svarede sit Lejemaal punktligt.

Saa rejste Præsten Striden om Skellet og bød Husmanden rykke det tilbage.

Men Ejler brød sig ikke derom. Og en Rende, der var bleven ridset ad en ny Linie, kastede han til igen.

Saa lod Præsten grave en Grøft og sætte et Rækværk.

Men lige saa hurtigt, det var oppe, brød Ejler det sønder, slængte Stumperne bort og fyldte Grøften.

Paany blev det opført, og Præsten kom just kørende, da Ejler atter var i Færd med at jævne det med Jorden.

Da fo'r Præsten som en rasende ind paa Ejler og slog ham paa Øret. Men Ejler tog sin Greb, vendte Skaftet mod Præstens

Bryst, sprang tilbage og indtog Dækstilling. Derfra parerede han og gjorde Udfald med Kvart og Terts og „høj Terts“, akkurat som han havde lært i 1848 — „og dem kendte Præsten skam int“ tilføjede Ejler siden med et Smil, naar han fortalte det.

Kunde Ejler blot have holdt Striden staaende paa dette Grundlag og med den Art af Bevisførelse, saa havde Sejren været ham vis.

Præsten fik Stød paa Stød, saa det buffede i hans tykke Bælg, og aldrig kunde han faa Ram paa Ejler.

Han vendte sig til Kusken og raabte i Raseri: „Du er Vidne til, hvorledes dette Menneske har mishandlet mig!“

Nej, Kusken havde ikke rigtig set nogen Ting.

„Hvad har du ikke!“ brølede Præsten i den Tone, der altid fik hans Tjenerskab til at bøje sig.

„Ja, jo, Hr. Pastor!“

„Og du“ — raabte han til Ejler — „skal komme did,

hvor hverken Sol eller Maane mer skal skinne paa din Usselkrop, saa sandt jeg er Præst i Maarup og hedder Blæstrup — kør!"

Ejler stod med et halvt Smil paa Læberne og saa efter den bortrullende Vogn, hvilende sine Arme paa Greben og tænkte paa, hvad der mon videre kunde komme ud af Sagen.

*

* *

Hen paa Sommeren var der kommen en Landmaaler, der vadede om i Lyngen i lange Støvler med Stænger og Kæde. Ejler fik ud af ham, at Skellet kunde gaa her, men det kunde ogsaa gaa der. — Senere fulgte Proces med Tilsigelser, Møder, Vidneførsel og jævnlige Rejser. Det var meget vidtløftigt altsammen.

Ejler kunde ikke bestille meget under disse Omstændigheder; og han vilde heller ikke rigtig ud paa Arbejde. Naar han nemlig var borte, var han altid urolig. Huset laa jo lige under Præstens Øjne, og Hustru og Børn var nemt skræmte. Han syntes altid, han maatte være i Nærheden af Hjemmet, thi det var, som Rovfuglen stedse kredsede over hans Rede.

Men Familien led ofte Savn baade af Mad og Drikke. Selv tænkte Ejler ikke saa meget paa disse Ting, optaget som han var af Sagen, Nat og Dag. Sommetider var han ikke i Tvivl om, at han jo maatte vinde den soleklare Ret, han havde, men som Sagen skred frem, ængstedes han dog stundom for sin mægtige Modstander.

Der slæbte sig et Par Aar hen paa denne Maade, og det kom dertil, at Præsten kunde fremføre flere Vidner, der havde tjent i Præstegaarden, paa, at Skellet gik, hvor han sagde. Men paa Ejlers Side vilde Lars Bæk og Per Toft beedige, at Skellet alle Dage, saalænge de kunde huske tilbage, havde gaaet der, hvor Ejler paastod.

— Saa kom den store Afgørelsens Dag. En Klump af Mennesker flyttede sig langsomt frem over Maarup Hede. Der var Herredsfogden, Politibetjenten, Præsten, Præstens Prokurator, en Landmaaler, Ejler og flere andre, der var maaske over tolv Mand. Præstens Vidner skulde den Dag vise Skellet i Marken.

Herredsfogden tog den Mine paa, han anvendte over for Tyve og Mordere og sagde til Ejler: „Du er nok en stridig Karl!"

Ejler tog til Huen og sagde kækt: „Det har jeg aldrig været, men min Ret har jeg al sin Daw saa bandsat gerne villet haft, hvem og hvad, der saa stod imod!“

„Integer vitæ scelerisque purus!“ *) bemærkede Præsten ironisk.

Kammerjunkeren smilede til Hs. Velærværdighed, og Prokuratoren kom til og sagde noget, hvoraf de lo alle tre.

Ejler forstod, at disse Mænd over for ham var et fremmed Folkeslag, der havde mere tilfælles end Sprog og Klædedragt. Men han troede paa Kongens Lov.

Anvisningen af Skellet gik godt nok, til man kom ned til Maarup Rinde. Men her fra og Marken ud, det Stykke, hvorom det særligt drejede sig, var det tydeligt, at Vidnerne i Grunden vidste hverken ud eller ind.

Præsten blev lidt betænkelig, men Ejler mente, at her var noget at skrive paa hans Side.

Endelig blev Vidnerne færdige, og Resultatet gav Præsten Medhold, men før de drejede ind i Præstegaarden, hviskede Prokuratoren til dem, at naar nu Herredsfogden spurgte, om de kunde vise Skellet, saa maatte de endelig svare jo, — ellers kom de i Ulykke?“

„Naa,“ spurgte Herredsfogden, da Retten var sat, „kan Vidnerne vise Skellet?“

„Ja,“ svarede de enstemmigt, „som gjort!“

Efter nogen Skriveri og Forhandling spurgte Herredsfogden: „Har Ejler Kristensen noget dertil at sige?“

Ejler rettede sig: „Fra Maarup Rinde og Marken ud vidste de da ingen Besked. Og det faar nok staa ved Magt, hvad Lars Bæk og Per Toft siger, at Retningen Borge-Dige, Maarup Rinde og Madses Høj, der er Skellet, og der har det gaaet i Mands Minde!“

Herredsfogden rømmede sig og saa meget streng ud: „Vidnerne har afgivet Forklaring, og nu spørger jeg dig Ejler Kristensen, om du har noget dertil at sige?“

Nej, saa havde Ejler ikke mere at sige.

Dette blev ført til Protokols.

„Og det var just det gale af det, for fra det Øjeblik af, saa var det hele forbi,“ sa' Ejler siden.

---

*) „Skyldfri i Vandel og ren for Brøde.“

Han gik træt hjem og tung i Sindet. Han havde haft Guldsnorerne og Klædesfrakkerne imod sig, og han havde en sikker Følelse af, at de havde været ham for stærke. „Se Loven," sa' han, „den kunde jeg jo nok med, men gid Fanden ha'de Uniformerne!"

*

* *

Fæstet var forbrudt. Ikke længe efter bler Ejler kastet paa Døren — „tværtimod Guds Ord og Kongens Lov," sa' han — og Huset hjemfaldt til Præsteembedet.

Fra den Dag tog Ejler Forandring. Hele den Side af Mandens Liv, som vender mod Familien, Samfundet, og den udadgaaende Virksomhed lammedes hos ham. Og det var kun den indadvendte Side, der ret levede.

Der er en Hundesygdom, som viser sig paa den Maade, at Dyret gaar rundt om sig selv, stadig rundt til den samme Side om et Midtpunkt, uafladelig rundt. Saaledes kredsede Ejler om Skel-Sagen fra denne Stund. Han talte om den til alle, han mødte, og alle, der vilde høre paa ham, talte om den Ret, som var skjult og begravet i de tykke Protokoller, men som nok en Gang skulde aabenbares.

Om Præsten sa' han: „Ja, dersom ikke saadan en Præst kommer til at brænde i Helvede, saa forstaar En ingen Ting!" Han undte ham af et oprigtigt Hjerte alle Helvedes Kvaler, thi den klareste og stærkeste Følelse i hans Sind blev Hadet. Deri dyppedes hans Ord, saa de fik den sære Glød, som gal Mands Tale har.

Mange holdt af til Adspredelse at høre ham fremstille Sagen og ægge ham for Morskab. Men ingen forstod, at den blodige Uret som en Rovklo havde flænget hans Hjerte.

Naar han gik forbi, drog man paa Akslerne. Man lyttede med Opmærksomhed til Hvermands Snak om Vind og Vejr, naar man kun havde et haanligt Smil tilovers for det, der brændte i Ejlers Bryst. Hustru og Børn var som de andre; over for dem, der vel ogsaa nok kunde have nogen Grund til Klage, blev han som en fremmed.

Han skønnede godt, at hans Ret eller Ikke-Ret var Folk i Almindelighed en aldeles ligegyldig Ting, saa man endog mente sig berettiget til at irettesætte ham med haarde Ord. Men den Kulde, han mødte, frøs ind efter til Livsharme.

Man skal jo kunne hypnotisere sig selv ved uafbrudt at stirre paa en skinnende Genstand. Skel-Sagen i Hadets stærke Lys, det var den blanke Knap for Ejler.

Forurettet fra oven, ikke forstaaet af sine Jævnlige, ukendt med Gud i Himlen blev han e n e — ene og forladt, et Skumpelskud, en Særling. Man møder mange af den Slags paa Veje og Stier.

Og dog havde han været saa ung og rank og livsmodig en Mand. De, der har Magten, har tillige et stort Ansvar, men de, hvem et Hjerte blev givet til Forstaaelse og Deltagelse, har et ikke mindre.

I tredive Aar gik Livet for ham, og ingen var der til at fri og udløse ham.

* * *

Men da han blev en Olding, hans Hustru var død, hans Børn i Amerika, gifte og hjemfarne, borte fra ham, saa blev han af Kommunen tinget i Kost og Pleie hos Dorte Husmandskone paa Maarup Hede.

Dorte havde en velsignet Evne. Alt Kræ og Smaakravl, andre ikke regnede: klynkende Kyllinger, Spædkalve og triste Smaagrise, alt sygt og skrantende trivedes og fandt sig snart vel under hendes lykkelige Haand. Hos denne Kvinde laa Ejler paa sin Seng i to Aar. Hun hørte i den Tid velvilligt paa ham, snakkede venligt til ham og saa paa ham, som hun kunde være hans Datter.

En Morgen vaagnede han efter at have sovet saa længe, saa godt og saa trygt, som han ikke havde gjort i to-og-tredive Aar.

„Aa, Dorte!“ udbrød han, „jeg er saa glad. Og jeg tykkes, jeg kan tilgi' dem allesammen nu . . . Ak, ja! — nikkede han, som vaagnede han af en ond Drøm — „min stølle Kone, mine stølle Børn og mig stølle Menneske!“. Og nu græd han, hvad han ikke havde gjort den sidste Menneskealder.

„Kom hen til mig, Dorte!“ Han tog hendes Haand. „Har jeg været en sær En? . . . hm! hm! . . . Men nu har jeg tilgi'et dem allesammen . . . Du har saadanne gode Øjne, Dorte, og du vil være god ved mig gamle Mand! . . . Min stølle Kone, mine stølle Børn og mig stølle Menneske!“ gentog han og græd paany. „Livet er et underligt Filterværk, Dorte.“

Næste Morgen stod han op, vadskede sig og iførte sig sine bedste Klæder. „Jeg vil se Stedet en Gang endnu Dorte,“ sa' han „og saa vil jeg med det samme kigge ind til Lars Bæk, han ligger jo saa syg — Per Toft er jo død for længe siden, ak ja . . .“

Han rokkede ned ad Præstegaarden efter. Fæstehuset var borte, men Stedet var jo det samme endnu, og Maarup Rinde rislede stille af Sted som i gamle Dage, uforanderlig som Tiden selv. Han satte sig paa en Lyngtue og løb det altsammen igennem en Gang endnu. „Der var det saamænd det skete . . .“ tænkte han og tabte sig i Minderne. „Men nu har jeg tilgivet dem allesammen, Gud ske Lov! . . . Den Dorte er da en mageløs Kone . . .“

Da Ejler havde gjort denne Tur, saa havde han ligesom taget Afsked med Jorden. Han lagde sig atter i Dorte Husmandskones Seng og kom ikke mere op.

Fra nu af græd han næsten altid. „Men du skal aldrig bry' dig om det, Dorte, for jeg er alligevel saa glad, som jeg ikke har været siden mine unge Dage,“ sa' han. „Men det linder saa godt, og jeg kan mærke, det ligesom rinder i Brystet, synes mig!“

Han døde forsonet med Verden med Dortes Haand i sin.

Det kunde dog hænde, hun tog fejl!

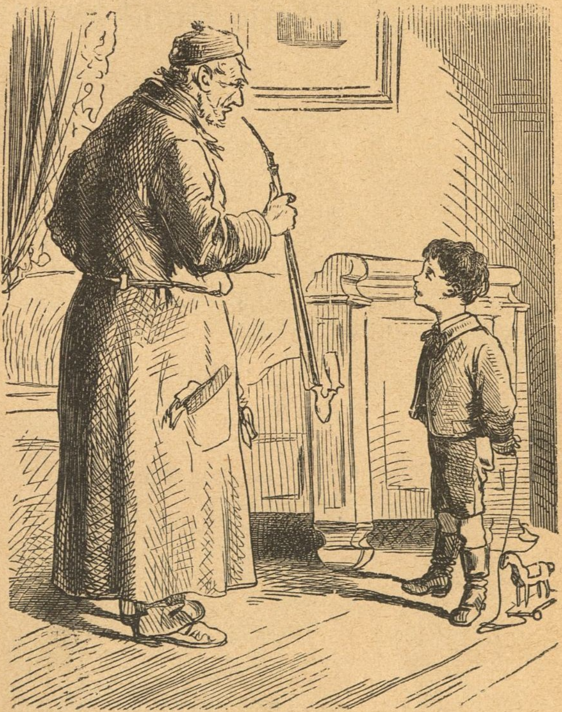

Frits: „Aa Onkel, vil du ikke gøre mig den Tjeneste at lukke dine Øjne en Gang?"

Onkelen: „Jo gerne, min Dreng; men hvad skulde det vel gøre godt for?"

Frits: Jo, Mo'er siger altid, at naar du en Gang lukker dine Øjne, bliver vi saa styrtende rige."

Onkelen: „Jasaa, det siger hun. Det kunde dog hænde, hun tog fejl, min rare, lille Dreng!"

En gammel Historie fortalt paa ny.

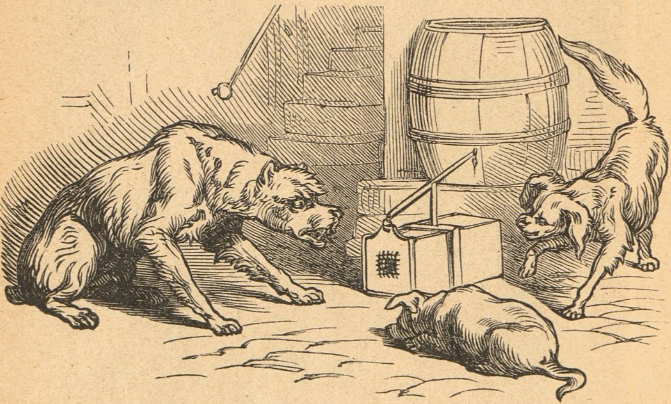

Hektor, Vaps og Snap paa Lur
ved et sælsomt Fangebur!

Lidt kun nytter høje Spring.
Luftsteg er dog Ingenting.

Ud af Buret Rotten fo'r!
Hunde hyle vildt i Kor.

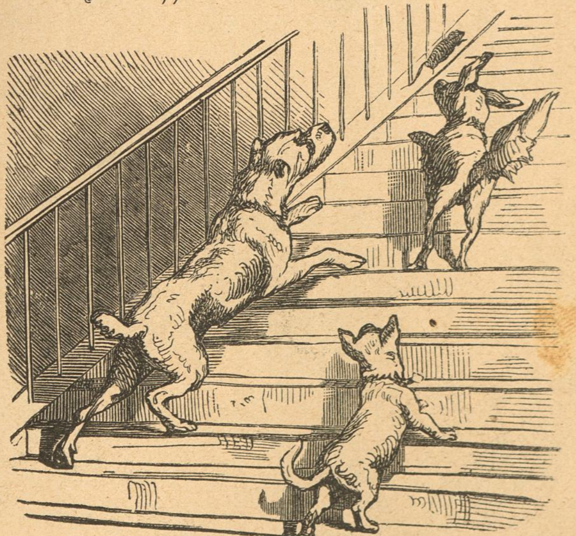

Jagten gaar ad Trappen stejl,
fremad, frem for fulde Sejl.

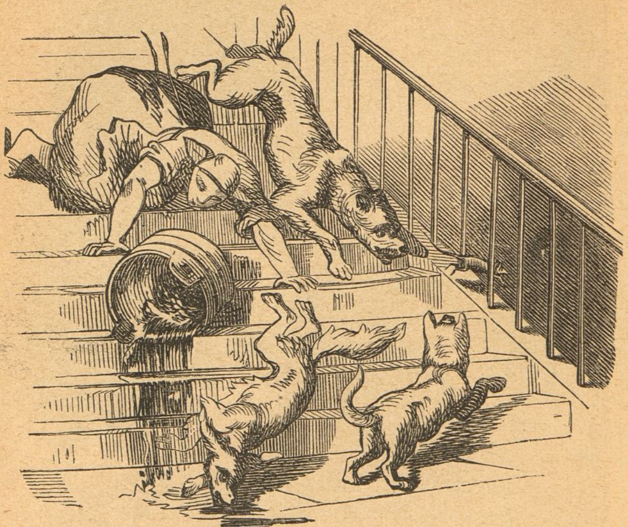

Maren vælter ned med Bras;
Godt hun ikke var af Glas!

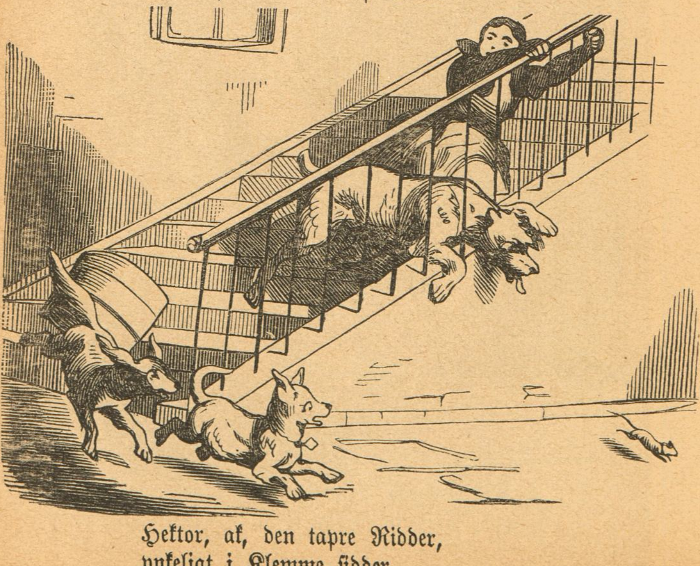

Hektor, ak, den tapre Ridder,
ynkeligt i Klemme sidder.

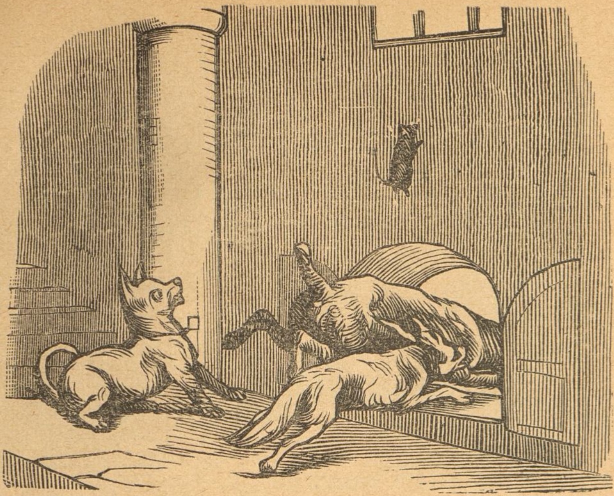

Naar det gælder Livets Skat,
stejlest Vej er ej for brat.

Stakkels Flygtning, hvor er Ly!
Vil du ned i Tønden ty?

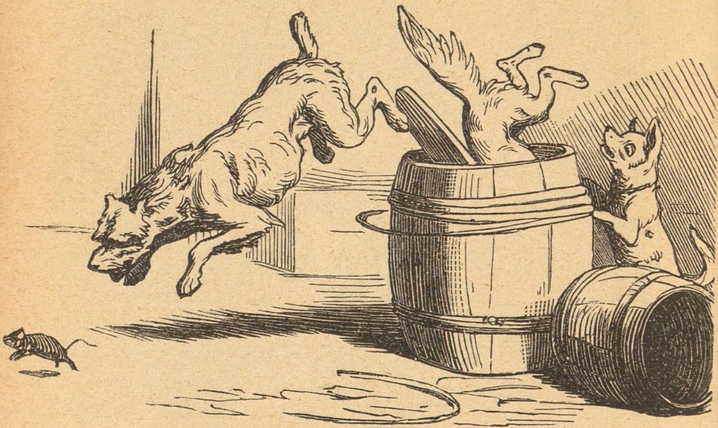

Paa sit Hoved Hektor staar,
Rotten slap, og Jagten gaar.

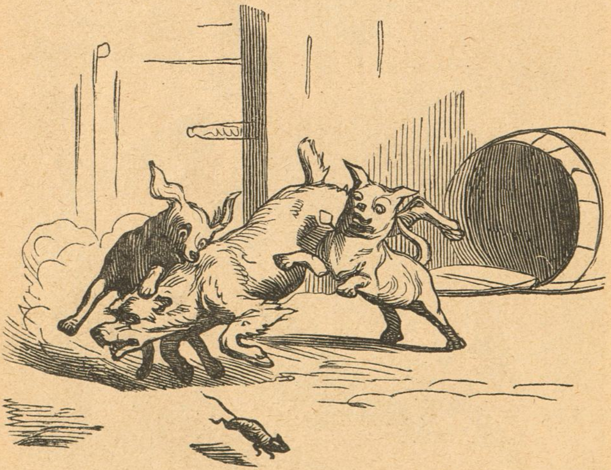

Hver en Jæger er saa træt,
Vildtet springer end adræt.

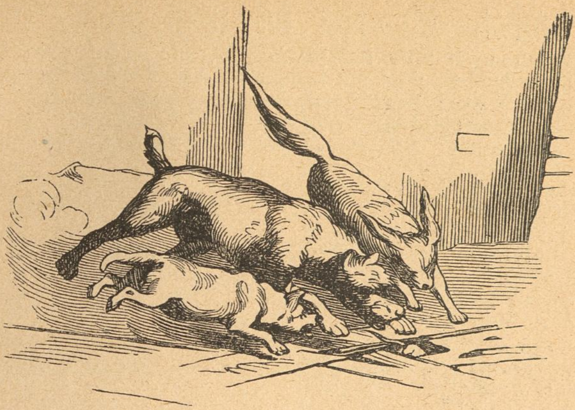

Hul i Gulv! Rask Rotten ned,
frelst den for til Hjemmets Fred!

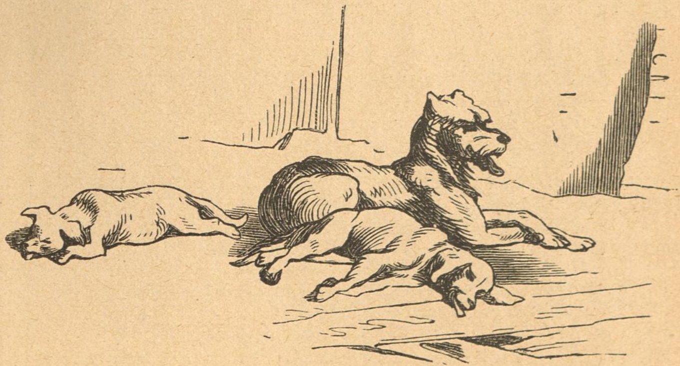

Endte da Jagtens vilde Larm
med trætte Lemmer og slunken Tarm!

J. J.

Folkets Almanak for 1898 indeholder:

Festkalender til Folkets Almanak for alle Aarene indtil 1925.
Aarets Kalender, med Markedsfortegnelse for hver Maaned.
Fortegnelse over Markederne i de forskellige Landsdele.
Om Kartoflen og dens Dyrkning, af F. N. Lunden.
Om Tuberkulose. Meddelt af den alm. danske Lægeforening.

Tiden og Folket, Digt af Nicolaj Bøgh.
Til Galgebakken, Fortælling af Børge Janssen. Med 4 Tegninger af Knud Gamborg.
Dug, Helmis og Prygl-Lystig, Eventyr fortalt af Evald Tang Kristensen. Med 3 Tegninger af N. Wiwel.
Ud at tjene! Fortælling af Knud Skytte. Med 8 Tegninger af N. Wiwel.
Da Karen fik Kontrabog. Med Tegning af Alfred Schmidt.
Julegaasen. Fortælling af Friis Jensen. Med 3 Tegninger af Poul Steffensen.
Nero som Gæst. Billede med Digt af J. J.
Fra vor dyre Strand. Skildring fra Harboøre af J. Gr. Pinholt. Med 4 Billeder efter Maleri af Locher og Fotografier.

Velkomsten. Fortælling af E. Møller. Med 4 Tegninger af Knud Gamborg.
Paa Landevejen. Fortalt af Friis Jensen. Med 4 Tegninger af K. Hansen Reistrup.
Faders Briller og Moders Nøgler. Et Familiebillede fortalt af M. J. Med 3 Tegninger af Poul Steffensen.
Aftenstemning. Digt af Johan Repstock.

Per Syvskraa. Fortælling af Anton Nielsen. Med 4 Tegninger af N. Wiwel.
Vilhelm Marstrand. Skildring af Karl Madsen. Med 6 Billeder.*)
Blända fra Wärend. Fortalt efter et Sagn af Marie Henckel. Med 3 Tegninger af Carl N. F. Schmidt.
Gamle Vejrregler. (Efter Folkemunde).

En Visnekvist. Romantisk Fortælling af Adolf Langsted. Med 3 Tegninger af Knud Gamborg.
Vore Eventyrfortællere. Af Evald Tang Kristensen.
Prinsessen af England. Fortalt af Niels Frederiksen Skov. Med Fortællerens Portræt.
De tavse Folk og Kærestevalget. Eventyr, fortalte af Maren Jensdatter. Med Fortællerindens Portræt.
Søren Kannes Fødegaard. Billede efter Fotografi.
Et Fattigmands-Barn. Fortælling af Edv. Egeberg. Med 4 Tegninger af Poul Steffensen.
Ned gennem Jorden. Af Torvald Køhl.
Spiritusdrikningen. Af Højskoleforstander K. Bjerre.
Tillæg med Avertissementer, Vejrspaadomme etc.

---

*) Ved en Misforstaaelse er Underskriften til første Billede fejlagtig blevet: En Scene af Bondelivet, i Stedet for **Den uheldige Frier.**